

Drie ondervindelyke brieven : de eerste geschreven aan zekere vriendinne, de andere twee yder aan byzondere personen

<https://hdl.handle.net/1874/234309>

DRIE
• ONDERVINDELIJKE
BRIEVEN,

De eerste Geschreven aan
Zekere VRIENDINNE,

De andere twee yder aan byzon-
dere Personen.

DOOR

JOHANNES VAN DER KEMP,
In zijn leven Predikant te Dirxlant.

SNEEK — J. CAMPEN.

m, m 10724

270 614

D R I E
O N D E R V I N D E L Y K E
B R I E V E N ,

De eerste Geschyden aan
Zekere VRIENDINNE,

De andere twee yder aan byzondere
Persoonen.

DOOR

JOHANNES VAN DER KEMP.
In zijn leven Predikant in Dirxlant.

SNEEK — J. CAMPEN.

De DRUKKER aan den LEZER.

Deze Brief my van zeker Vriendinne, met noch twee ondervindelyke Brieven, geschreven aan twee byzondere Persoonen, ter hand gestelt zijnde om te lezen, hebbe denzelven by het doorbladeren bevonden van die nuttigheyt te zijn, dat zy konde dienen tot onderlinge stichtinge en bestieringe van oprechte Kris- tenen: waarom ik aanstonds ben te raade geworden en de vryheyt hebbe genomen om deze door den Druk aan de Wereld mede te deelen.

Doch gemerkt die met geen Hooft o Tytel versien was, zoo heb ik denzelven daar mede versiert, overeenkomende met den voornaamsten Inhoudt van dien; niet twijfelende of de stoffe zal bekwaam zijn om de gemoederen van Godtvruchtlievende Lezers te verwakkeren en op te spoorren tot eenen heyligen voortgang op dien weg, die den verstandigen naar boven is, en om verder opgebouwt te worden in hun allerheyligste geloove: waartoe de Heere zynen zegen geve.

EERSTE BRIEF,

Aan zekere VRIENDINNE.

Veel geliefde, hoewel mij van aangezichte onbekende Vriendinne, in onzen goeden en vollen Heere Jesus.

Als ik u brief las / wierde ik zeer verquist / dat ook de Heere in ulwe Stadt zoo wonderz tez beskeeringe werkt / gelijk hy ook hiez en elders op de Dorpen in Holland doet. Daarom my geprikkelt vande om U. en de geene die met u den Heere zoeken iets ter bestieringe te schrijven. En wel I. ten opzichte van de Regtveerdigmakinge / II. ten opzichte van de werkinge des Geloofs / III. ten opzichte van een Christens staat en gestalte / IV. ten

opzigte van 't gebruik / dat men van Christus in alle gevallen te maken heeft. Zegge dan :

I. Een opzigte van de Heft-veerdigmakinge / daaz men altijd allereerst zijn werk van te maken heeft. Men moet weten dat een Zondaa? van wegen alle zijne ongerechtigheit onde? een zwaare straf schuld en toozne van Godt legt / een Vyand Gods is en God zijne Vyand: en dat de Heere Godt hem geene salige gunst noch inbloed kan geven ten zy die groote straf-schuld worde weg genomen ende versoent / en 'er dus vrede met den Heere gemaakt worde. 't Is wel waarheit dat de Heere Jesus dooz 't bloed zijns kruy-ces den Zondaar met Godt versoent heeft en de vrede verworven heeft: nochtans geeft dit aan den Zondaar geen dadelijke en persoonele vrede met Godt ten zy Christus en zijne gerechtigheit hem werkelijk worde mede-gedeelt / en van hem dooz ge-

loobe aangenomen en geëygent worde.

Hier op heeft nu den zondaar al-
lereerst te werken om deze dadelijke
en personele versoeninge en vrede te
verkrĳgen by den Heere en dat ee-
niglijk door den Heere Jesus/ nemen-
de alleen vrymoedigheyt tot den Hee-
re op zijne roepinge/ aanbiedinge en
nodiginge van den Heere door zijn
woort.

Om dat nu den Zondaar deze weg
niet bevat en hy uit het verzoike
verband der werken geboren is/ en
zoo zijn heyl en vrede by Godt uit
en door hem zelfs zoekt/ zoo word
hy lang op zijn verkeerde weg zon-
der veel vorderinge en rust opgehou-
den. Daarom zal hy de Heiligma-
kinge door de Rechtheerdigmakinge
soeken/ ja wel de Heiligmakinge door
goede werken bejagen om door die/
(gelĳk de Papisten) gerechtveerdigt
te worden. Van nature en door de
geloofte uit 't verband der werken
zijn wy Paaps en (gelĳk men zeyt
dat Luther zeyde) hebben een Paap

in ons ingewand. Want hier van daan is 't. 1. Dat men niet gelooven durst dat men genade heeft of geregtveerdigt is ten zij men zoo of zoo een mate van heylighheit heeft. 2. Min of meer deugt ons vrijmoedig of onbrijmoedig tot den Chzoan maakt. 3. Doo? vreesse tot Heiligheit word voortgedreven als of men aan Horeb stonde : daar men hem dienen moet zonder vreesse Luk. 1 : 74. 4. Op heiligheit zet om ruste des gemoeds te vinden. 5. De aangebode genade niet durst omhelzen om dat 'er zoo en zoo een mate verbrijfeling niet is als men sig inbeelde / dat 'er wesen moet. 6. Verdrietig word als op groote ernst de begeerte niet verkregeen word / als of 'er doo? onse ernst eenige verbintenis / om ons te begunstigen / op den Heere gebzagt wierde.

De wijle nu zoo een verbzekinge van hem zels tot Heiligmakinge Godts goedkeuringe in zijn Woordt

niet heeft / zoo heeft de Ziele dan eerst haar meeste toelag te maken op de Rechtheerdigmakinge om als een Godloose (Gadt Rechtheerdigt doch maar de Godloose / Rom. iv : 5.) uit hem zelfs te gaan en de aangehoorde gerechtigheit van den Heere onze gerechtigheit aan te grijpen / en daar uit en als zoo een gerechtheerdigde de zuivere en Euangelische heilichheit te zoeken en te betrachten : en dat zoo dikmaal en zoo lang tot dat men tot een bevestigde Versekeringe gebragt is / dat men bij Gadt gerechtheerdigt is ; en dus ward men bequaam om een Godelichagelijke heilichheit te wessen en bewijl men d'z bewijl ward dat men zelfs en alle goede betrachttingen Godelichagelijk zijn / gelijk Abel Gen. iv : 4. Anders is al ons doen tot een aanstaot des herten en niet uit den gelove / Rom. xiv : 23. Na dan siet en gebruijlt de Ziele haar recht dat ze heeft op de belofte / de verdienste

van de Algenoegsame Jesus en de H. Geest tot Heiligmakinge; en zoo heeft hare heilichheit zijn begin en einde van en tot den Heere; ook kan geen heilichheit Gode behagelijc zijn / ten zij se bloeit en geoeffent worde uit de vereeniging met Jesus als zijn eigendom. (Tit. ii: 14. Nu door een geburige geloofs-oeffening tot Regebeerdigmakinge / word men met hem vereenigt en zijn eigendom.

Als ik zegge dat men eerst om de Regebeerdigmakinge moet werken eer men om de Heiligmakinge werkt / zoo wil ik nochtans niet dat men sig losbandig toegeve in de onheilichheit en sig met geen Heiligmakinge bemoeije / als ofse noch niet noodzakelijc ware. Want sulck is onnat urelijc haaren / wiens Conscientie ontwaakt is en met ernst zijn salichheit zoekt. Hij siet doch de grouwelijchheit van 't zonden's bedrijf / en is 'er avers van met een leuen-dige weersin: de zuivere Heilichheit

beschittert zijn Ziele zoodanig / dat
 hij 'er met een onversafelijke begeerte
 op verflingert word / waar doo? een
 gedurige strijdt tegen zonde om hei-
 lig te zijn / in hem ontstaat. Maar
 dit alles wil ik zeggen / dat men zijn
 bijzouderste toeleg make om geregt-
 veerdigt te worden en bij den Heere
 wel te staan: dat men niet de Hei-
 ligmakinge om geregtveerdigt te
 worden / zoek maar de regtveerdig-
 makinge om geheiligt te worden ; en
 zoo niet de regtveerdigmakinge doo?
 de Heiligmakinge maar de Heilig-
 makinge doo? de regtveerdigmakin-
 ge : ook wil ik zeggen / dat men
 t'elkens zijn wangedrag siende / dat
 niet zoo seer eerst op de verbeteringe
 gezet worde als wel op de verzoeninge
 van de gemaakte schuld ; op dat men
 't uit een versoent herte verbeterere :
 en dat men bij de misdraginge in
 moedeloosheit en onbrijmoedigheit
 om te naderen tot den Ch?oon niet
 blijve staan / maar dat zoo een ge-

durig aanhoubende / en vernieuwde
 elende ons t'elkens uit ons zelve drij-
 ve na den Heere om verzoeninge bij
 den Heere te zoeken / en een spoor zij
 om ons van den Heere niet af te drij-
 ven maar na hem toe te jagen.

Ma maar / zal misschien iemand
 seggen / daar scheelt 'et mij / dat ik
 tot zoo een bevestigde verzekeringe
 niet kan komen: ik zal hoort zeggen/
 hoe de Heere God zijn Volk verze-
 kert. 't Geschied of door de kenteek-
 enen van Genade / die in 't gemoed
 klaar aan de Ziele ontdekt worden/
 en zoo getuigt Gods Geest met onzen
 Geest / dat wij kinderen Gods zijn.
 Rom. viii: 16. Of dat de Heere
 met veel licht / kragt en gevoeligheit
 zijn liefde in 't herte uitstort / zoo
 dat de hoope niet beschaamt. Rom.
 v: 5. Of door de Heiligmakinge.
 1 Joh. i: 6 / 7. Of door gedurige
 Geloofs-oeffeninge / waar op dan stille
 bede en kalme / 't zij meer 't zij min
 aan de Ziele gegeven word.

Du is 't dat een eerst beginnend en weluig gehoordert Christen met de kentekenen van genade en zijn heilichheit niet wel weg weet / om dat de hertsgenade en de Heiligmakinge noch niet zoo veel duisterheid en sondichheit bezwaakt is / dat het schemer-licht van de eerst beginnende niet wel onderscheiden kan wat 'er van Godt of wat 'er van haer zelfs in hare Ziele is : oock is zoo een die noch geen geoeffende sinnen heeft met zoo veel vooroordeel tegen hem zelfs en 't genade-werk in hem bezet / dat / hoe klaar 't hem oock ontdekt word / hij op 't minste iniaal met veele beroeringe geschud word : dan denkt de ziele 't is al te groot dan dat ik mij zulks zoude inbeelden ; dan denktse ik mochte mij bedriegen / en dus en op andere wijzen word ze herwaarts en derwaarts geslingert.

Gebeurt het de Ziele eens datze met een geuoelige liefde God's oher-

stort word / ja dan julgtse en haar berg schijnt vast gestelt: maar dit gebeurt zelden en 't duert niet lang / en dan wordze te meer verschrikt / denkende met vele beroeringe ik heb mij bedrogen / wat heb ik mij al ingebeeld. En dus is dit ook de weg niet tot een bestendige verzekering.

Derhalve de weg die uitnemender is / is een gedurige Geloofs-oeffeninge / dooz een gedurige keuze / aanneminge van den aangeprefenteerde Middelaar en zijne gerechtigheit / en overgevinge van hem zelfs om des Heeren te zijn. Dit zoude de ademtocht / het boetzel / 't leven van de Ziele zijn en dooz de gewoonte zou een vast herte maken en zou veel genade en inbloeet uit den Heere doen halen / datze aan hare wyde met Godt niet langer zoude konnen twijffelen en 't werk der Heilighheit veel zuiverder en voorspærdiger zoude konnen uitwerken.

Hi moet ook zeggen dat schoon

een geloovige al tot zoo een bevestigde staat gebragt is / hij nogtans tot rechtvaardigmakinge veeltijds te werken heeft. Want hij tot zijn smerte nog dikmaal tegen den Heere zondigt. Nu is 't zeker dat deze zonde hem straf-schuldig maakt / God zijn aangesigte daar over verbergt / zijn conscientie hem beschuldigt en onbebedigt is. Ook is 't zeker dat de Heere dagelijks de zonde vergeeft. Nu heeft een geloovige t'elkens de Zaligmaker / de sterke Godts aan te grijpen en zoo bede met hem te maken / ten einde dat zijne beuken geheel worde en zijn Ziele in staat zij om zijn vorige koers van Heilichheit te herbatten. Dwaas is 't over zondig gedrag hem zelfs eens te beschuldigen en 't op een verbeteren te zetten / en niet ten eersten de bede met den Heere te zoeken / om zoo uit een verzoende en gereinigde gestalte in 't bloed van de Zone Gods / de Heiligmakinge te betragten.

Hoewel nu een eerstbeginnende en een meer geborverde beide om de rechtveerdigmakinge op de gezeide wijze te werken hebben / nochtan is 'er eenig onderscheid in de wijze van de werkinge der Zielen in dezen. Eeneerst beginnende merkt den Heere aan als Regter / maar een meer geborverde merkt hem aan als een Vader : Een eerst beginnende komt om geregtveerdigt te worden om dat hij als een Zondaar van den Heere zelfs geraepen en genoodigt word maar een geborverde als een die recht heeft op de beloften en de Geregtigheid van Iesus daar hij den Vader op bringt.

Zegge tot bestieringe ten

II. Ten opzichte van de werkingen des geloofs. Het geloof heeft zijne werkinge of ontrent al de geopenbaarde waacheden God of ontrent de Zone Gods zelve.

De grote waarheit daar 't gelove ontrent werkt / is bijzonder die wonderbare weg door welke de Heere God

door de voldoeninge zijns Soons zig met Sondaren versoent / het vrije genade Verbond / alle desselfs beloften en de noodiginge van een Zondaar tot hem en aanbiedinge van zijn Zoon en al zijn genade in 't Evangelium. Rom. III: 24/ 25.

Omtrent deze waarheit werkt het geloobe met het verstand / omze in zijn eige nature te kennen en te beschouwen. Hes. LIII: 11. En hier scheidt het dikmaal Gods volk / dat haar geloofs oeffeninge en haar gemeenschaps oeffeninge met den Heere geen meerder kragt en levendigheid heeft / om datze niet meer met haar verstand ontrent de waarheden Gods werkt / maar meest met haar zelfs / haese versiekt / levendig / blijde en heilig zal worden / en dit zoo weinig bij haar zelfs bindende / blijvende in een gedurige duisterheit en beroeringe : Dewijle de werkinge ontrent hem zelfs geen voedsel kan aanbrengeu / maar alleen de verborgenthe-

den Godſ en Chriſti / daar het verſtand zig ten vollen in voldoen kan / en waar dooꝝ men de kragt der waarheit en alle genade daar in vooꝝgeſtelt / dadelijk deelachtig wordt / 2 Cor. iii: 18. Hierom zoude ik u en die met u den Heere zoeken / raden dat gij **W**: u oeffende in de kenniſſe der waarheit / gelijk die in Chriſto Jeſu iſ. Want de waarheit betrachtende in de liefde / zoude men allesins opwaſſen in hem die 't hooft iſ. Eph. iv: 15.

Doch werkt het geloof met het verſtand niet alleen met een kenniſſe van de waarheit / maar ook met een toeftemminge waar dooꝝ men 't al vooꝝ waaragtig houdt / dat ons Godt in zijn woord geopenbaart heeft / en dat om dat God zulkſ openbaart: Zoo dat men met een verzekert en overredet gemoet kan zeggen: u woord iſ de waarheit / Joh. xvii: 17. Dus neemt men Gods getuigeniſſe aan en verſegelt dat God waar-

agtig is / Joh. iii: 33. In deze werkinge des geloofs is een bewijs van zaken die men niet siet. Hebz. xi: 1. En men stelt sig in 't gesigte van de onsigtbare dingen: Hebz. x: 27. 1 Petr. i: 8. Dit is 't Historisch geloof in veelen opsigte onderscheiden van een Historische kennisse.

En zekerlijk zeer noodig heeft men hier omtrent onbezichtiginge van nooden / dewijle 'er naauwelijks eene zaak is / daar Gods kinderen zoo weinig omtrent werken als omtrent dit Historisch geloof: Se hebben 'er doch een voorsoordeel tegen als een werk dat tot het wezentlijke van 't genade werk niet behoort / dat een onbegnadigde Agrippa ja de Duivelen zelfs hebben. Of men meent dat men de waarheden toestemt / om dat men 'er niet aan twijffelt: Doch dus onderstelt men wel dat Gods openbaringe waarheit is / doch daarom is 'er zoo een dadelijke ovezredinge

des gemaeds niet van de waarheit om dat Godt en zijn Geest getuigt dat 'er waarheit is.

En zekerlijk / 't is noedig dat men sig oeffene ontrent en tot zoo een Historisch geloove / bewijle de werkinge van 't Zaligmakend en vertrouwend geloof op de None Gods zonder veel kragt moet zijn / zoo lang de Ziele van de waarheit Gods weinig versekert is door 't Historisch geloove. Want zonder dit blijft Christus duister en bezre voor de Ziele: Soo men van zijn roeping / noediging / en al de beloften niet werkszaam versekert is / hoe sal een die sig als groutwelijkt en haatelijkt siet / durven tot hem komen om zijner en zijner goederen deelachtig te worden? Daarom laat dit beherigt worden. 't Is waar 't ongehoovig herte van de Vader der leugenen geholpen zal vele twijffelingen overde waarheit Gods opwellen en de Ziele zwaar beroeren: Doch

men heeft die al; vier van de klederen te schudden en 'er niet mede te disputeren / maar eerboudig volgens Gods getuigenis te gelooven dat hij is een belooner der geener die hem zoeken / Heb. xi: 6. En dus zal 't de Ziele vast maken.

Op deze gezeide wijze werkt het gelove niet alleen ontrent al de geopenbaarde waarheden Gods / maar ook ontrent de Zoone Gods zelve met een overgeven van hem Zelfs aan hem eeneenvertrouwen op hem. De Heere God topenbaart hem aan den Zondaar als de algenoegsame Zaligmaker / stelt hem voor tot verzoeninge door geloof / bied hem aan ja zelfs roept de Zoone Gods den Zondaar tot hem / en presenteert hem zelfs om de Bruidgom van een zondaar te zijn en hem tot zijn Bruidt en wijs aan te nemen / Jes. xlv: 22. en lv: 1. Hos. ii: 13/ 19. Hoij. vi: 37. Ja zelfs noodigt hij 't hertenlooze en trotse Laodicea / Openb. iii: 14-8.

Ten einde dat hij zijn gemoet bezate en gaande make/ om in hem gebonden te worden.

Zoo haast nu dit den Sondaar begrijpt en geloofst als een waarheit dooz 't Historisch geloof en toestemminge / zoo haast heeft hij een heilige goedkeuringe vooz die zalige weg om dooz een gekruiste behouden te worden/ en geeft zig over om zijn Bruidt te worden/ kiest hem tot zijn Bruidgom/ Heere en Hoofst/ en verust volkomen in dat wel verordineerde Verbond en wondere weg/ en zegt : hebt gij lust om zoo een snoode te behouden / mij de dienstmaagt des Heeren geschiede na ulwen woorde : en dus is 't dat hij als een bezate Dochter hem het ja woord en de hand geeft met sig aan hem te verloben / en hem vooz hem zelfs te mijnen / en zegt : ja schrijft met zijn hand ik ben des Heeren / Aes. XLIV : 5. en onderwerpt zig de rechtveerdigheit Gods in Christus / Rom. x 3.

Dit nu word doozgaande het ver-
trouwen des geloofs genaamt / waar
dooz men dan / I. Hem zelfs ver-
zekert en door 't Historisch geloof
op zijn woord staat maakt / dat men
zal zalig worden / als men zijn weg
ter behoudenisse inbolgt / waar dooz
men dan ook op zijn roepinge aan-
gezet word en vrijmoedig gemaakt
om hem te kiezen en aan te nemen.
II. Hem zelfs aan hem / die getrouw
is toebetrouwt / gelijk een kind dat
hem zelfs betrouwt en sig zondez
bzeese laat dragen op de armen van
de voedster / en zoo geloofst zonder
haasten / Aes. xxviii: 16. III. Sig
verzekert van zalig te zullen wo-
den / ontstaande uit de bewustheit
van dat men warelijk hem heeft aan-
genomen / en zoo weet in wien men
geloofst / 2 Tim. 1: 12. IV. Ge-
rust en zeker verwacht alle heil /
dat den geloobende is toegeseit / Ps.
xxvii: 13/ 14. Rom. iv: 18.

Dit geloove nu word geoeffent / of

tot rechtvaardigmakinge en Saligheit / of uyt rechtvaardigmakinge en Saligheit.

Dooz 't geloof tot rechtvaardigmakinge en zaligheit / verftaa ik de oefeninge des geloofs van een eerst-beginnende en zwak-geloobige / die noch geen volle verzekertheit heeft van dat hij bij God gerechtvaardigt en gezaligt is / maar gedurig noch werkt om gerechtvaardigt te worden en gezaligt te worden / Gal. ii : 16. Dit nu verftoont zig somtijds dooz honger en doofst / die fnakikende begeerte naaz Jefus en zijn heil / Joh. vii : 37 / 38. Somtijds dooz loopen en vluchten na Jefus als een gejaagde om genade te verkrijgen / Spruik. xviii : 10. Somtijds sterke zijnde weetsse met kragt hem aan te nemen en hem in haaz ziele te brengen en doen wonen. Joh. i : 12. Eph. iii : 16 / 17. Somtijds dooz veel gerustheit en verzekeringe in en ovez hem te juichen. Ps. xxiii :

1. Hoewel de eerst-beginnende doozgaande niet lang in zijn heilige en zoete ruste blijft: de minste inbal be-roeft hem.

Dooz 't Geloof. uyt Rechtvaardig-makinge en Saligheit / versta ik de oeffeninge des geloofs van een mee-gebozderde / die een bevestigde ver-sekeringe heeft van dat hij warelijk bij Godt geregtvaardigt en gezaligt is / en eigendom aan al de goederen van Jesus heeft / Ephes. iii: 12. Dit geloove nu vertoont sig somtijds dooz sig sterkt in de genegentheden van Jesus in te dringen / dat hij heilig gedwongen word sig gunstig aan de Ziel te toonen / Hoogl. iv: 9. vi: 5. Somtijds tegen zware inballen sig in hem te verbergen en die tegen te staan / Ps. LVII: 2. CXXII: 7/ 8. 1 Cor. XVI: 13. Somtijds de gekrenkte versoeninge en bre-de des gemaects te herstellen met Jesus aan te grijpen en op hem en al zijn heyl bij den Vader te pleiten dooz de vrage van een goede Conscientie / 1 Petz.

iii: 21. En in summa niet door 't Geloof te leven / 2 Cor. v: 7. Dat niet alleen geschied door 't geene wij zoo eben gezegd hebben / maa2 ook

1. Door een gedurige sterkere of zwakkere geloofs-oeffeninge op Christus / als door een gedurige ademhalinge / Rom. 1: 17.

2. Door gedurig zijn volheit en Geest uit hem te halen tot alle geballen / Gal. ii: 20.

3. Het woord met het geloof te vermengen / en zoo in alle geballen van 't woord gebruik te maken / Jer. xv: 16. Heb2. iv: 2.

4. Door 't geloof zig over het Salige deel aan God te verholijken / Hand. xvi: 34. 1 Pet. i: 8.

5. Door geloof al zijn levens cours / doen en laten te bestieren in de overredinge van Gods wille en afhanginge van zijn hulpe / dien hij bij den held bestelt heeft / Rom. xiv: 23.

6. In zwarigheit lijdzzaam over

de verlossinge te wachten/ Gal. iii
3 / 4. Hebr. x: 36 / 37 / 38.

De wijle het nu vooz een geloovige
van de uiterste noodzakelijkhheit is /
dat hij in allen opsigte overeenkom-
stig zijne bozderinge werkt / gelijk
wij nader zullen toonen in het derde
point / zoo is 't hem ook noodig dat
hij weete of hij noch klein en zwak
is / dan of hij groot en sterk is in 't
geloove / zoo willen wij aantoonen
wat een zwak en een sterk geloof is.

Het geloof is sterk als 't weet
Christus aan te nemen / op hem
lieffelijc te leunen / alles uit hem te
halen / tot alle geballen te gebruiken
en hem heilig om een zegen te dwin-
gen / Gen. xxxii; 26. Maar 't is
zwak als 't maar kan begeren / de
hand wil uitsteken / maar niet na
sig kan halen.

Het geloof is sterk als 't sig ver-
zekert van des Heeren gunste houd ;
maar 't is zwak als 't op 't minste
inval in dezen geschud word.

Het is sterk als 't alles op Gods zeggen in zijn woord aangaat/ schoon 'er geen apparentie is tot de zaak die men geloofst/ Matth. 8 : 5/10. Rom. 4 : 18/ 19. 't Is zwak als men juist veele bebindingen en schijnbaarheit tot de zaak wil hebben boven 't woord/ Joh. 4 : 48.

Het is sterk als men groote ja bij ja ongelooffelijke dingen durft gelooven en verwachten. Gen. 15 : 5/ 6. Doch 't is zwak als men de zaak te groot was; zoo een onweerdig sonbaar acht. Num. 20 : 10/ 11/ 12. Joh. 13 : 6/ 7/ 8.

Het sterke geloof kan groote smaatheden en voorbeelen/ die hem van zijn plicht zoeken te rug te zetten/ versmaden om maar Gode getrouwte zijn/ Hebr. 11 : 24/ 25/ 26. Daar het kleine woord blijft staan. Als hij loopt met de voetgangers/ zoo maken zij hem moede; hoe zal hij sig dan mengen met de peerden? Hij vertrouwt alleen in een land van

uzede / maar hij weet 'et niet te stellen in de verheffinge van de Jordane / Jer. 12 : 5.

Het sterke is in groote gebaren onverschrokken / en weet sig in den Heere te verschuilen / Ps. 17 : 1 / 2 / 3, en 57 : 2. Heb. 11 : 27. Daar 't zwakke geloof voer 't minste schijngebaar zeer heeft / Matth. 8 : 24 / 25 / 26. 14 : 29 / 30 / 31.

Het sterke geloof meet het gene hem tegen en tot moetbeneminge zoude zijn tot zijn voordeel en aanmoediging te gebruiken. Matth. 15 : 22-28. Maar 't zwakke geloof zal 't gene hem tot moetgevinge zoude dienen / ligtelijck tot kleinheartigheit verhoeren. Richt. 13 : 22 / 23.

Eindelijk het sterk geloof siet tot op het eeuwige en onsigtbare henen om sig daar door gemoedigt te maken. 2 Cor. 4 : 17 / 18. Heb. 11 : 1. Daar het zwakke geloof de toekomstige dingen zoo bezre en donker

zijn / datze de minste indrukt op de Ziele niet kunnen maken.

Du komen wij tot de derde bestieringe.

III. Een opsigte van een Chzigtens staat en gestalte. Een Chzigtens staat noeme ik die maate en trap van de vorderinge die de eene geloovige meer dan d'andere heeft. Volgens 1 Joh. 2: 13/ 14/ 15. Zijn 'er drie trappen van genade / als van een kind/ van een Jongeling/ en van een man en Vader in Chzistus. 'k Wil mij zelfs niet uitlaten in de netste bepalingen van deze drie trappen / en waar in ze van den anderen onderscheiden zijn: maar alleen eens toonen waar in 't openbaar word dat men van een kindse staat tot die van een Jongeling overgaat. Dit schijnt mij bevindelijk klaar.

1. Dat een kind tot de Jongelings staat overgaat / wanneer hij tot een bevestigde en bestendige verzekeringe van zijn Salig deel gebragt

word : Zoo dat hij / schoon eens
 ongerechtige dingen over hem de over-
 hand hebben / de Heere zijn aange-
 zigte eens verbergt en met hem in
 tegenhert wandelt / nochtans daer-
 om zijn genadestaat niet in twijfel
 trekt / noch in dezen geschud word /
 de zonden / de verberginge van het
 aangesichte Gods en tegenheden be-
 droeben en verootmoedigen hem wel /
 nochtans werpt hij daarom zijn ge-
 heele genade-staat niet om bezre : de
 gedurige geloofs-oeffeningen / en dik-
 wijlige ontdekkinge van Gods gena-
 de-werk door zijn Geest / en de me-
 nigvuldige bevindingen van des
 Heeren Goedhert hebben hem zoo een
 vast herte in dezen gemaakt / dat
 alle twijffelingen worden uitgedreven
 en geen vat meer op 't gemoed heb-
 ben : 't is waar dat 'er wel eens een
 vierige pijl door de Ziel word heen
 geschoten / doch zy vliegt voorby /
 immerz ze maakt geen diepe wonde
 en de Ziele heeft de kunst geleert van

ze aanstonds dooz de genade van haar Medicijn-meester te genesen / 't zij dan dooz op zijn werk in 't gemoet te sien / 't zij dan dooz een blad van die boom des levens / 't woord der belofte op hare gewonde Ziel te appliceren / 't zij dan met haar in de hand van haar Heelmeester over te geven op dat hij zijn ampt en kunst over haar uitvoere. Dog iemand is nog een kind wanneer hij hem niet wel kan verzekeren van zijn onbedzielijke hope: 't genade werk is nog zeer klein / met vele nevelen van 't onwedergeborene deel bezet / en 't behaagt de Heere niet zijn enge werk in de Ziele met zoo veel licht te beschitteren / datze het dooz des Heeren werk kan aanzien. Wordze eens dooz levendige bevindinge en geboelike liefde Gods in haar herte uitgestort / verzekert / ja wel zoo krachtig dat haar dunkit / dat ze nooit meer twijffelen zal: nogtans zoo haast dat licht en levendighent weg is / of datze

eens tot eenige zonde verrukt word/
 of dat 'er maar eens een inval komt/
 (als dat gij u eens bedroog/ durft
 gij zoo groote zake van u u zelfs
 denken en wat diez meer is) aan-
 stonds zal de Ziele haar verskerth-
 heit wegwerven: En dit gaat zoo
 op en neer / nu eens verskerth/ nu
 twijffelende / tot datze tot een jon-
 gelsing staat overgaat.

2. Dat een jongeling heeft een
 meerder dierbaarachtige hoor de let-
 terlijke waarheden / dieper in der-
 selver Goddelijke verhoogenheit in-
 ziet en 'er meerder mede werken
 kan / dan wanneer hij nog een kind
 was. Te horen waren hem de let-
 terlijke waarheden doz / te hoog en
 hadden weynig invloed op zijne be-
 vattingen en werkingen tot ver-
 troostinge en vermaaklinge: zijn
 meeste kommer was maar op zijn
 genade-staat / zijn meeste beschou-
 winge gaan maar over de ongestelt-
 heit van zijn gemoed / zijn verlan-

gens en uitzien zijn bijzonder na onmiddellijke inbloeden en gevoelige genade: hier van daan is dat hy meer zal houden van een boek of predikatie die de bewegingen en gevoeligheden bewerken / dan die het verstand bewerken / meer zal hij op hebben met de toepassing dan met de verklaringe van een text / liever zal hij een vrye text hooren prediken / dan de katechismus. Dog geheel anders is 't met hem als hy tot een jongelings staat overgaat: dewijle dat hij meerder ligt in de waarheit verkrijgt / zijn verstant meer doozgevoet word / daar dooz een vaster herte verkrijgt en 't beschouwen der waarheit hare gedaante en beeld in hem overbrenghet en de hebbelijke genade des herten doet grooter en vaster worden. De Geest der waarheit leit hem dog meer in de waarheit. Hij word verbult met de kennisse van Gods wille in alle wijsheit en geestelijk verstand om

weerdiglijk te wandelen den Heere tot alle behagelijkheden / in alle goede werke brugt dragende en wassende in de kennisse Gods. Col. 1 : 9 / 10. Een kind is overvaren in 't woord der gezegtheit. Maar der volmaakite is de vaste spijse / die door de gewooneheit de zinnen geoeffent hebben / tot onderscheidinge beide des goeds ende des quaads. Heb. 5 : 13 / 14. De waarheit verstaande maakt hem vry. Joh. 8 : 32. De heerlijkheit des Heeren in de spiegel der waarheit aanschouwende word hij na dat beeld van des Heeren heerlijkheit veranderd van heezelijkheden tot heerlijkheit. 2 Cor. 3 : 18. En opwassen in de kennisse wast hij oek op in de genade. 2 Pet. 3 : 18.

3. Dat een jongeling meerder / vaster en zuiverder werk maakt van de Heiligmakinge dan wel een kind doet. Een kind zal zijn meeste werk maken van zijn genade-staat / en vertroosting / maar een jongeling met zoo veel bekommezingen over

zijn genade-staat niet meez belem-
 mert zijnde als te voren / dewijle hij
 tot een bevestigde verzekeringe ge-
 bragt is / zal het 'er meez op toeleg-
 gen dat hij Gode behagelijki wan-
 dele / als anders niets te doen heb-
 bende. Een kind / schoon hij 't ook
 op de heilichheit zet / dewijle die zijn
 lust is / word gedurig van zijn hei-
 lige courſe afgedreven / en kan sig
 niet ligt herstellen / maar sinkt in
 moedeloosheit en droefgeestichheit ovez
 zijn wangedrag weg / en weypt al
 zijne hoop die hij op den Heere hadde
 ovez hoop. Maar een jongeling
 heeft een vaster en een meez dooz-
 gaande Heiligmakinge / yder vooz-
 hal zal hem zoo ligt van zijn screek
 niet verzetten : en schoon hij word
 eens tot een gemoeds beroerende
 sonde bezukit / de moedeloosheit zal
 zoo zijn herte niet bezetten / of hij
 zal t'elkens zijn hoost uit de gebre-
 ken opheffen dooz bezootmoediginge
 vooz den Heere / 't zoeken en maken
 van versoeninge dooz geloobige om-

helsinge van zijn Middelaar en Boz-
ge / en verfloeking van hem zelfs
op des Heeren genade / om te loo-
pen sonde? moede of mat te wor-
den. Een kind? heiligheit is see?
onzuyber door eige inspanningen en
kracht / door lage eindens (als dat
'et hem zoet is in een grooten loon
te bezwachten heeft) ja menigmaal
is zijn heiligheit met een sondig
en wettisch eynde bezet / zoeken-
de de heyligheit / om te beter ver-
soeninge / vrede en vrymoedighheit bij
Godt te bezkrijgen / gelijk wij getoont
hebben in onse eerste bestieringe ; en
in alles is hij vol scrupelen of hij
dit of dat wel doen mag en de min-
ste sondigheit in zijn werk beroert
hem grootelijks / Jes. 64 : 6 / 7.
Maar een jongeling zoekt alles door
den Geest te doen / wordende krag-
tig in den Heere en in de sterkte zij-
ner magt. Eph. 6 : 10. Daar op
ziet hij en hangt 'er van af : zijne
eindens worden hooger en zuiver-
der / de wil van God te doen om dat

hij 't gebied/ op dat de Heere in en
 dooz hem heerlijk worde is zijne
 beooginge en in alles wat hij doet
 is hij ruim/ om dat hy 't in verse-
 keringe / geloobe / en zoo in gehoor-
 zaamheit aan den Heere doet / Phil.
 1 11. Col. 3 : 17.

4. Dat een jongeling meer da-
 delijk werkende is in zijn betrach-
 ting dan een kind/ die meer lijdelijk
 is. Als een kind juist zoo en zoo een
 onmiddellijke / hoope en sterk voort-
 drijvende inloed van genade niet
 heeft staat hy als stil/ is verlegen
 en weet niet met al te doen/ gelijk
 als kleine kinderen / die haar zelfs
 niet voeden/ kleeden/ leyden/ noch
 gaan konnen/ maar 't eeten moet
 men haar in de mond steken/ men
 moet ze kleeden/ koesteren/ dragen
 en leyden. Hier van daan is 't / dat
 zoo ze geen zeer geestelijke dienst noch
 bestieringe hebben/ niet groeijen kon-
 nen maar quijnen: ja als ze noch
 al een geestelijke dienst en bestierin-
 ge hebben daarze onder bewerkt wor-

den/ nochtang als ze niet onder de dienst zijn/ alle hare vorige bewerkingen aanstands ophouden en door den dag ledig/ doodig/ en ydel zijn/ dat haar dan wel zeer bekommert/ denkende dat zoo hare bewerkingen van den Geest der genaden waren/ die bestendiger zouden zijn. Maar een jongeling is meer en dadelijk werkelijk/ wetende meer zijne redelijkheid/ hebbelijke genade en voorstomende genade te gebruiken en hem zelfs te bestieren door de zelve/ schoon hy zoo een voortdrijvenden invloed niet verkrijgt. Hy weet sig met des Heeren woorden verborgentheden tot vertroosting en verwakkeringe te behelpen in zijn duisterheden en doodigheden: hy besiet t' elkens waar hene de wet zijns gemoeds en de hebbelijke genade hem aanpozt en dat volgt hy op Psal. 27: 8. Zijn vermogens door de vernieuwinge in hem gelegd/ grooter zijnde geworden leyt hy aan om sig Gode behagelijk te

gedzagen: hy weet zelfs door geloofden inbloed en genade hoor genade uit Jesus volhjent te halen/ de Zone Gods in zijn ampt en emploon te gebruiken en 't zeyl van zijn Ziel zoo te vieren en 't roer te stieren dat hy de wind van de Geest kan vatte/ en daar door voortvaren. Joh. 1:16. Eph. 5:18/19. En dus werkt hy ziju zelfs Zalighent met vreesen en beven/ want God werkt in hem het willen en het werken. Phil. 2:12/13.

En dus is een jongeling sterk. 1 Joh. 2:14. Want sterk is hy in verzekeringe/ in kennisse van waarheit/ heyligheijt en dadelukheijt.

Nu komen wy tot de gestalte van een Christen/ waaz door ik verstaaz zijn byzondere toestant en gestelthent/ als van licht en duisterheit/ levendighent doodighent/ blijdschap en droefheit/ dat hy na by of bezre van den Heere is. Die op 't woord en op hem zelfs verstandig agt geest

zal het klaar' zijn dat een geloovige in zijn gemoets bewegingen niet altijd ebeneens gestelt is / maar dat hy vele twijfelvalligheden onderworpen is.

De bestieringe / die ik nu ontrent de staat en gestalte van een Christen geben wilde is dat men altijd overeenkomstig deselve in alle betragttingen te werken heeft.

Omtrent de staat heeft een kind als een kind en een jongeling als een jongeling te werken. Daar wy toegelomen zijn / laat ons (daar in) na des zelven regel wandelen. Philip. 3: 16. Na de Man is / is ook zijn kracht. Een kind kan 't werk van een jongeling niet doen. En hiez schieelt het dikmaal de eerstbeginnende / datze het werk van een jongeling willen doen zoo verzekert / verlijgt / zuiver / heylig en sterk willen zijn / als een jongeling / dog 't gaat niet / 't is voor haar te hoog en zy overwerken haar selfs / zoo

dat haar ernst haar meer terug zet/
dan dat 'et haar zoude doen worde-
ren: en dit getwaar wordende den-
kenze dat al haar werk niet deugt/
worden moedeloos/ laten de handen
slap hangen ja zouden alles laten va-
ren zoo niet de Heere haar weder-
om boozkwan.

Hierom is 't zeer noodig dat een
yder sie hoe verze hy gekomen is/
op dat hy leere overeenkomstig zijn
staat en niet daar boven te werken.

Ontrent de gestalte moet ook een
yder overeenstig dezelve werken. Hoe
dikmaal wil een duistere/ doodige/
doevige en verze van den Heere zijn-
de gelijk een verligte/ levendige/ blij-
de en die na by de Heere is zijn/
de Ziele in zoo een ongestalt e zijnde
wil nu zoo klaar haar genade werk
zien als doe ze in 't licht was/ en zoo
hertelijk hare betragtinge bezigten
als te hoozen/ wanneer se zoo leven-
dig/ blijde en nabij den Heere was:
omdat ze dit niet vind werptse hare

hope weg en word tot grooter ongestalte gebragt. Doch 't is dwaasheit/ immerſ kan men in de nacht/ als men krank is en zeer treurig niet zijn werk doen of Liedekens ſingen.

Derhalven moſt men ook naauw acht geben op onze geſtalte/ om overeenkomſtig dezelve te werken/ daar wij van den Heere bewerkt worden/ om zoo alles dooz en dooz hem te doen.

Lichtelijc zal men zeggen/ hoe kan ik overeenkomſtig mijn geſtalte werken/ als ik duifter/ doedig/ droevig/ en bezre van den Heere ſien? Dan kan ik niet met allen doen/ dewijl ik niet bezogt worde.

Doch men moet weten dat in hoe zwaren ongestalte ook de Ziele is/ ze nooit zoodanig is geſtelt/ dat de Heere op de eene of andere wijze haar niet bewerken zoude. Woont de Heere met zijn Geest niet in de Ziele?

Zoude hij daar ledig zijn en niet met alle doen? Heeft hij niet beloofd dat hij van achter zijn volk niet zal afkeeren opdat hij hen wel doe? En dat hij zijn vreeze in haar herte zoude geven op dat ze van hem niet afwijken? Jer. 32: 40. 't Is waar dat de Heere haar altijd niet even klaar en sterkt bewerkt/ en zij 't niet zien waar in zij bewerkt worden/ terwylze in zoo een ongestalte zijn: doch 't komt van hare onkunde en niet genoegzaam letten op des Heeren werk in haar.

En om dit klaar te maken/ zoo weetet dat de Ziele in haar zelfs inziende zal bevinden/ dat 'er een ontbeking en overtuiging/ van haar ongestalte en zondigheid is. Dit is immers van den Heere en zijn Geest. Joh. 16: 8. Nu hier by mostmen blijven staan en beginnen te werken/ om niet des Heeren Geest vooz uit te loopen/ maar over zoo een

angestalte en desselfs zondigheit door ze in te zien beschaamt worden/ be-
lijden en hulpe voor zoo een elendi-
ge zoeken bij den Heere: en dus zou-
de men bevinden dat de aanblasinge
van des Heeren Geest zoude verwaak-
kert en vermeerdert worden. Dit is
de gave en genade Gods in sig op
te werken/ 2 Tim. 1: 6. Hebr.
12: 12.

Onze vierde bestieringe is.

IV. Ten opzichte van 't gebruik
dat men in alle gevallen van Chris-
tus te maken heeft. Hier omtrent
heeft men/

I. Te weten en sig in te drukken
dat men in allen opzichte elendig/ zon-
dig/ boos/ hatelijk/ straffschuldig/
duister en doodig is/ en dat men hem
zelfs nog niet redden kan: ja dat
't woord/ Leeraren/ pligten en eyge
verbreking niets doen kunnen/ om
de Ziele van hare ongelegentheden
te bevruden/ en 'er een algenoegsame

genade en kracht vereischt word/ om de allesinse elendigheit te verzwelgen. En hoe wel een geloovige met God verzoent/ geregtveerdigt en geheyligt is/ nochtans zijn 'er noch zoo vele overblyffelen van zijn oude elende/ dat hij dikmaal klagen moet dat hiwade zonder getal hem omgeven/ de duisterheit/ doodigheit/ zondigheit/ bezuzemdinge van God en magteloosheit maken hem wel zoo verlegen/ dat hij niet weet wat hij doen of wat noch van hem worden zal.

2. Dat in de Zoone Gods tegen alle deze ongevallen een Algenoegzame en zeer wel gepaste volshent is/ om daar uit genade voor genade te verkrijgen/ Joh. 1: 16. Hij is alles in allen/ Col. 3: 11. Geworden tot wijsheit/ regtveerdigheit/ heyligmakinge en verlossinge. 1 Cor. 1: 30. 't Is des Vaders welbehagen dat in hem alle volshent wonen zoude. Hij is Propheet/ Priester en Koning.

Vooz alle schuld heeft hij voldaan en alle Gerechtigheit verworven vooz lijden en gehoorzaamheijt. Zekerlijk daar is geen elende in den Zondaar of daar is een algenoegzame en gepaste genade tegen in Christus: daar is ook geen genade in hem of daaz tegen is ook een gebreke in den Zondaar. Had den Zondaar eene elende minder dan hij heeft/hij was vooz de volheijt van Jesus niet gepast: en had Christus eene genade minder hij en past ook nietvoor de allestense elende des Zondaars.

3. Dat Jesus deze algenoegzaamheijt niet voor hem zelfs heeft maar vooz Zondaren: Dat de Messias uitgeroeijt wierde was niet vooz hem zelfs. Dan 9: 26. Hij is verhoogt tot een Vorst en Zaligmaker om aan Israël te geven bekeeringen vergeving der zonden. Hand. 5: 31. Ps. 68: 19. Hij noodigt de Zondaren om het uit hem en van hem te

ontfangen. Jes. 45 : 22 ; 55 : 1. Spr. 1 : 23.

4. Dat men tot hem te naderen heef om uit zijne volheit te ontfangen genade vooz genade. Hij wil alles geven/ dog 'er om verzogt te worden. Ezech. 36: 36/ 37. Dit nu doet men dooz een geloobige uytgang tot hem om uit hem in al zijn gebreke vervult te worden : 't zij dan dat men sig als een gantsch elendige vooz hem nederlegge en hem smeekie dat hij al het welbehage zijner goedheijd aan ons volbringe. 't Zij dan dat men sig als zoo een reddeloose in zijn hant stelle op dat hij dooz zijn volheijt de Ziele make en bewerke gelijke wesen moet : 't zij dan dat de Ziele dadelijk haar op hem en hem op haar zelve brenge/ om dooz hem beademt/ verwarmt en verlevet te worden gelijk 2 Kon. 4 : 34/ 35. 't Zij dan dat de Ziele door een dadelijke en wonderbare kunst des geloofs dooz de pijpen

der beloften uit hem alle inbloet zui-
ge en zoo in hem adem hale en hij zoo
in haar levende is. Gal. 2: 20. 't Zij
dan dat ze als door een Heilige
dwang hem weet aan 't werk van
hare Ziele en in zijn ampt en employ
te stellen en zoo hem 't herte/ zijn
genegenheit en werkzaamheit Heilig
ontvoert. Hoogl. 4: 9; 6: 5.

5. Dat men wete op wat grond
men de brijmoedigheid van zoo een
toenaderinge tot hem neme. Om dat
de Ziele hier duister is/ durft se dik-
maal tot hem niet naderen. De grond
moet zijn of zijne noodiginge en roe-
pinge van elendige: de Ziele geloof-
vende/ dat schoone van rontzomme
elendig en ontweerdig is/ van hem ge-
roepen word/ werd wonder aange-
moedigt en gedzeven om tot hem om
alles te komen/ gelijk die blinde man
Marc. 10: 49—52. Of de grond
moet zijn dat men een zeker en Za-
lig deel aan Christus heeft/ waar

dooze ook regt op alle zijne volheit en goederen heeft/ dat zij zijn in Christus Jesus/ die haar van God tot alles geworden is/ gelijk het David brymoedig maakite den Heere te zoeken om dat hij zijn God was. Ps. 63: 2. Is iemand niet verzekert van zijn deel aan Jesus/ hij mag brymoedig naderen op sijn noodinge/ die hij aan de smoodste doet. Openb. 3: 17 / 18.

Dit nu dagt my goed u en die met u zijn ter bestiepinge toe te zenden: Dog om dat u en de uwe van nabij niet kenne/ heeft 'et mij al bekommert of 't niet te hoog en boven u bereik zal zijn: heb eventwel dit niet willen achter houden/ wenschende dat gij zult merken op 't geene ik zegge/ en de Heere u verstand zal geven in alle dingen. Hebbe veele texten niet woordelijk uitgeschreven/ om myn schrift niet al te lang te maken ('t gaat doch de maate van een brief al verre te boven) doch 't zou nuttig zijn

al de texten in zijn nadruk na te zien.
 Eindigende/wensch mijn herte over
 u en die met u zijn/ dat gij de waar-
 heit betrachtende in de liefde allesing
 moogt opwassen in Hem die 't Hoofst is.

Blyve

DIRXLANT den

3 Sept. 1711.

UE. DW. Heylzoeker

J. VAN DER KEMP.

TWEEDE BRIEF.

Van de Verzekering, die een Geloovige hebben kan van zijn' Genade staat: hoe verre die ga: waar door die verhindert, en op wat wyze verkregen en bevestigd wordt.

Zeer geliefde Broeder in onzen zeer dierbaren Heyland Jesus.

Als gij zeven of acht weken geleden aan mijn huyg waart en klaagde / dat gij nooit eene vaste verzekering had van uwen heilstaat / zoo werd ik daar over zeer betwogen en zocht u naar tijdig gelegenheit te ondersteunen / op te heuren / en u op eenen uitnemenden weg te bestieren. Doch bewijl 't doen de tijd niet lijden wilde / dat we langer by den anderen bleven / beloofde ik /

dat ik 'er u eens een weinig breder
 dooz eenen brief over schryben zou.
 Ik zou deze belofte al eerder vol-
 bragt hebben / doch mijn menigbul-
 dige besigheden / die ik nu eenigen
 tijd herwaarts ghjad hebbe in mij-
 nen dienst / hebben mij tot noch toe
 gehindert. Doch nu wat tijds over
 hebbeude zal ik tot uwe opheldering
 zeggen :

A. Hoe de Heere zyn volk verzekere,
 dat het van hem uytverkoren, gelieft en
 begenadigt zy tot eeuwige zaligheyt.

I. Sontijds zal hij zijne kin-
 ders klaar / levendig en gevoelig
 naar het harte spreekken : nu hoeremt
 hi hun eens den eenen of den ande-
 ren text in 't herte in met zoo veel
 licht / levendigheyt en kracht / dat
 de ziel ten vollen zijne liefde tot zich
 gewaar worde en zich daar van zoo
 verselert vinde / dat de minste twijf-
 feling niet meer overblijft. 't Ik
 of ze God zelfs tot haar hoorde
 zeggen : ik ben uw heyl. Ps. 35 :

3. De zonden zyn u vergeven. **Marc.** 2 : 5. Ik kenne u by name, en ook gy hebt genade gevonden in myne oogen. **Exod.** 32 : 12. d' Eerstbeginnende zulks ongewoon / weten byna niet wat zulks zeggen wille en of sulck een text in den Bijbel sta of niet: maa? om dat zulke woorden met zoo veel licht / en met sulck eenen natuurl. zoo diep in 't harte indalen en 't onder Gods wandere liefde met zoo vele kracht in beslag en gebangen nemen / zoo kunnenze niet twijfelen of de Heere tot hen die woorden spzake. Of op eenen anderen tijd doet hij hen wel de beginselen van de eeuwige vreugde in 't harte gevoelen. De kragt van zijne weldaden en goederen van 't genadeverbond vuzukt hij hun op 't harte / dat hij ze lief gehad hebbe met eene eeuwige liefde en daarom getrokken met goedertierenheid: Hy doet hen klaar met veel ligt en warmte sien dat Jhesus voor hun in hunne plaatse

geleden hebbe/ ze zien wien ze door-
 steken hebben. Sachj. 12: 10. De
 uitnemementheit van Gods liefde in
 hem de zonde te vergeben/ hem tot
 zijne Kinderen en erfgenamen te ma-
 ken/ en hem eene levendige hoope
 van een onbegrijpelijke zaligheid te
 geven/ doet hem de Heere als hem
 God zoo gebaelen/ dat ze als ver-
 rukt luypen zig geboert en in zijne
 liefde als verzwolgen worden. Hij
 kust hem met de kussen zyns monds,
 brengt ze in zyne binnekamer, voert
 ze in 't Wynhuys, zyne liefde is de Ba-
 niere over zyne Bruyd. Haagl. 1 en
 2. de Menschen Kinderen die den toe-
 vlucht nemen onder de schaduwe zyn-
 er vleuglen, worden dronken van de vet-
 tighet zyns huys, hy drenkt ze uyt de
 beken zyn-er wellusten. Ps. 36. Den
 overwinner geeft hy te eeten van het
 Manna, dat verborgen is, en geeft hem
 eenen witten keursteen, en op den keur-
 steen eenen nieuwen naam geschreven,
 welken niemant kent dan die hem ont-

fangt. Openb. 2 : 17. Ziet zoo
 verzekert wel de Heere zijne gunstge-
 noten. Want de hoop zegt Paulus
 Rom. 5 : 5. beschaamt niet, om dat
 de liefde van God in onze harten uytge-
 stort is door den H. Geest die ons ge-
 geven is. Doch op zulke een wijze
 verzekert de Heere alle zijne kinde-
 ren niet en ook niet altijd / gelijk d' er-
 barentheit leert / insonde-
 zheit aan zulken die hun werk maken van
 zielen te behandelen en te bestieren.
 Sommige geloovigen sterben wel
 zonder dat ze eens in al hun leven
 op zulke eene gevoelige en krachtige
 wijze zijn verzekert geworden : an-
 deren hebben die maar eens in hun
 gansche leven of zeer seldom : d' een
 met sijne eerste bekeeringe / d' ander
 eens na een diepe verootmoediging
 of zware doeshent over 't een of an-
 der doebig ongeval naar Ziel of
 Lichaam : sommigen worden eens
 lieffelijk omhelst op 't stek-bedde / en
 wenschen zoo met volle zeulen in de

eeuwigheyt over te steken / dat de een wel verkiygt / maar de ander niet : anderen worden dus met levendige verzekeringe bezocht onder hun aanhoudend woestelen en bidden / of ook wel onder de bediening van 't Woordt en de Sakramenten / want als de Koning aan zyne ronde tafel is, dan geeft de Nardus van de Bruydt zynen reuk, Hoogl. 1 : 12.

't Is derhalven zeer onbillijk dat sommige menschen / om datze dit niet onderbonden hebben / ontkennen / dat God zoo zijne uitverkorenen bewerkt en verzekert. Want behalven dat vele eerstbeginnende geloovigen met hunne bevindingen de zulken zouden beschamen / leest ons immerz zulks Gods woort in die aangetekende Schriftuurplaatsen / of souden die woorden maa gesproken zijn voor het volk dat leefde toen die saken gesegt en beschreven zijn ? of passen ze slechts op hen die onmiddelyk en onseilbaar van den H.

Geest gedzehen werden? of alleen op hen tot welken Iesus / zijne Profeten en Apostels onmiddelijck spzaken en ook niet op ons op welken de eynden der eeuwten gekomen zijn? Alles wat te voren geschreven is, is tot onze leering geschreven: op dat wy door lijd-aamheyt en vertroosting der Schriften hooop zouden hebben, Rom. 15: 4. Moet ik den Bybel lesende en hoorende pzediken / en alle de goede en troostelijcke beloften die aan 't geloof / de hoope / de liefde en de heyligmakinge gedaan zijn / my niet aantrekken en toepassen / als ik 't gelaof / de hoope / de liefde en de heiligmaking oeffene in waazheit? immers ja. Of moet ik denken / dat God nu niet mee? gelijk in oude tijden zijn Woort met zijnen Geest laat gepaart gaan? Hebben dan nu de toefeggingen / die aan de Kerke des Nieuwen Testaments gedaan zijn / en wel dat Iesus met hun zou zijn alle de dagen tot de

voleynding der Wereldt. Matth. 28 : 20. Hebben nu die toefeggingen / segge ik / een einde? Verbeeldt ons Salomons Hooglied niet de gansche Kerk des Ouden en des Nieuwen Testaments? Of laate ik seggen / gelijk sommigen willen / alleen / immers meest op eene Profetische wijze / de Kerk des Nieuwen Testaments? En heeft men in dat lied niet de kragtigste uitdrukkingen van Jesus allertederste liefde-bewijzen aan zijne Bruidt? Of zou men alle die Zielstreeklende uitdrukkingen slechts op eenige uitwendige gebal- len des Kerke moeten passen? Immers die weet wat het zy in Jesus schoot aan te sitten / en die de kracht des spreekwijzen wil opvolgen / zal dat geestelijke Liedt soo niet ver- lichamelijken / of hij moet met een zwaar voozoozdeel beset zijn van dat byna alles wat men in 't Oude Tes- tament vind / Propheetisch en Vooz- beeldisch zy. En zoo men zulks al

toestaat/ men heeft echte? bewijs ge-
 noeg/ dat ook nu de Heere God
 zijne lievelingen wel zoo klaar/
 krachtig en gevoelig verskiert/ gelijk
 Mozesheen gesegt is. Want hij be-
 loeft zijn geestelĳk Israeĳ te lokken,
 in de woestyn te voeren, naar het harte
 te spreken enz. Hof. 2 : 13, 14.
 De vermoeyde Zielen dronken te maken,
 Jer. 31 : 25. Jesus groote goed
 en schoonheyt, zyn koorn en most zou-
 den de Jongelingen en Jonkvrouwen
 sprekende maken. Sachj. 9 : 17. Be-
 loeft niet de Heylandt aan alle zijne
 liefhebberē, dat hy zich aan hun zou
 openbaren, en dat hy met zynen Va-
 der by hen zou komen en woning ma-
 ken? Sachj. 14 : 21, 23. 't Verborgē
 Manna en de witte keursteen met zynen
 Name is beloofte aan elken overwinner.
 Openh. 2 : 17.

Gy zijt misschien verwondert/ dat
 ik u (die zult eene lebendige ver-
 zekering uit Godts Woordt en de be-
 bindinge van veele Godzaligen / die

gij kent/ staande houdet/ deze dingen zegge. Maar ik agte sulks noodig / om dat de Satan 't ongeloobig harte en de Wereldt de ziele somtijds over sulks een gebaelen / hoezeer 't ook in Gods Woordt gegront zij / wel belagt / als of zulks maar eene inbeelding en des menschen eige binding ware. Maar dooz men dan weerhouden wordt in 't strijden en worstelen om dat goede van Gods huis; en als men 't genooten heeft zal de groote vijand dooz zulke aanballen de ziel wel zwaar schudden / haer de bevinding afhandig maken en zoo overhoop werpen / dat ze zal weigeren getroost te worden.

Maar misschien vraagt gij mij / of wij het als ons een text te binnen komt/ daar dooz moeten houden / dat zulks eene bijzondere toespraak van God tot de Ziele zij? Zekerlijk altijd niet. Want hoe ligtelijk kan ons d'eene of d'andere Schziftuurplaats bij toeval dooz

Gods gemeene voozienigheyt inschieten zoo wel als eenig ander geval? Zou niet wel de Duivel zelfs/ die zig wel verandert in een Engel des lichts. 2 Coz. 11 : 14. Ons een' text kunnen voozbrengeu? heeft hij 't den Heyland niet gedaan? immers de dierbaarste beloften heeft hij hem voozgehouden / Matthj. 4 : 6. Ik hebbe ook dikmaals gemerkt / dat sommige Menschen / die zonder waaragtige verootmoediginge en zonder wezentlijken ernst om bekeert te worden zig soeken te paejen en gerust te stellen / zig vzeeselijck daarmede te bedziengen dat hun een text uit Gods Woort is te binnen gekomen. Wat bewijs van dat iemand den Heere geëigent zij en dat hij aan alle sijne zalige goederen deel hebbe/ geeft zulk een losse inval van eene Schziftuurplaatsse? Heeft iemand anders geen vlijck / hij vzeese en worde niet ernst bekommet om den Heere en sijnen Zoon zelfs te zoe-

ken. Het is dan niet zulk een in-
 val van dit of dat woordt uit den
 Bijbel/ 't welk ons kan verskeren
 van Gods liefde: maar de bewerking
 en aandoening van onzen Geest door
 Gods Geest verskert ons van zijne
 Saligende gunste. En wilt gij we-
 ten/ Broeder/ hoe men Gods toe-
 spraak van zulk eenen lossen inval in
 onsen Geest onderkennen zal: merk
 dan voorsz: dat het niet noodig zij
 zulks door kenteekenen op te helde-
 ren/ dewijl Gods spreken naar 't
 harte door sig zelfs bekend woordt.
 Gelijk de dag en 't zonnelyc zonder
 eenige kenmerken sig selven open-
 baart/ maakt ook Gods toespraak
 sig selve aan de Ziele bekend. Want
 hij bestraale het gemoet zoo krag-
 tig en zoo klaar met het licht zijner
 liefde/ dat het bij bevinding weet
 dat zulks van God en sijne liefde
 komt: d' Opheldering/ de liefde/
 en de blijdschap dzingt zoo door 't
 harte heen/ dat alle dubb'ing en

quade agterdocht in de Ziele wordt uitgedreven; Na ze bekennen dan zoo Christus liefde die de kennis te boven gaat, dat ze met alle Gods volheyt vervult worden, Epij. 3 : 18 / 19. Toen God sig aan de Propheeten en Apostelen openbaarde / en hun ingaf wat zy zouden spreken of schrijven / was 't hun wel noodig / dat ze aan sekere kenmerken die openbaring beproefden? Heeft niet het Goddelijk licht dat hen bestraalde hen van de Goddelijkheit der openbaring overreedt? De aandoening van hunnen Geest dooz die openbaring was zoo kragtig / dat ze 't niet eens in omezeg konden brengen of ze Goddelijk was of niet / en ze werden 'er zoo sterki dooz gedrongen / om te spreken en te schrijven dat hun was ingegeven / dat ze sig niet konden onttrekken. HEERE, segt Jeremia / gy hebt my overreedt en ik ben overreedt geworden, gy zijt my te sterk geweest en hebt overmocht. Ik zeyde: ik

zal zijns niet gedenken, en niet meer in zynen naame spreken: maar het werd in mijn herte als een brandende vyer, besloten in myne beenderen: en ik bemoeide mij om te verdragen, maar ik konde niet. Jer. 20: 7/9. Nu is 't zeker dat de Heere God sig ook aan zijne kinderen / om hen van zijne gunste naar zijn woordt te verskeeren / eenigstins openbaart bijna naar de wijze van zijne openbaringe aan die Heilige Mannen. Ziet dit Jes. 54: 13. Joh. 6: 44/45. Joel 2: 28/29. Hand. 2: 17/18. Rom. 5: 5. en insonderheit / Joh. 14: 21. Die mij lief heeft zal van mijnen Vader geheft worden: en ik zal hem liefhebben, en ik zal my zelve aan hem openbaren. Dese Heilsame inbaesemingen kan men niet berdenken van Geestdruyverje der soo genoemde Quakers / die waven / dat ze eene openbaring van den Geest hebben / als ze sig selven eenige nieuwe en ongehoorde saken buiten en tegen Gods

Woozdt met wonderlijke gebaren /
 tigelijamelijkte perlingen en bebingen /
 dat ze nederballen / opdringen / om
 zoo de aandoeningen der Pzopheten
 naar te apen. Want als God de
 Ziele op de gesegeve wijze verskeret /
 dan doet hij zulks naar 't woozt en
 zoo als hij 't in zelve openbaart :
 hij doet het ook door middel van 't
 woozt dat hij haar inbaesemt / ja
 hij doet het woozt in haer wer-
 ken. Want Gods woort werkt in hun
 die gelooven , 1 (Thess. 2 : 13. Doch
 't is niet alleen zijn Woozt / maar
 ook zijn Geest met kracht. Ons
 Euangeli , zegt de Apostel / 1 (Thess.
 1 : 5. Is onder u niet alleen in woor-
 den geweest , maar ook in kracht en in
 den H. Geest , en in veele verzekert-
 heyt.

Maar wilt gij echter eenige ken-
 merken hebben van dat zulke eene
 verskering niet zy eene inbeelding /
 of niet van de listige omleidingen des
 Satans of niet een eygen vuur dat men

zelf aansteekt, Jes. 50 : 11. Maar wazelijkt van den Geest der genade / men behoeft ze niet met opgraven te zoeken / ze ontdekken straks sig zels. Hoewel ze niet noodig zijn / terwijl de Ziel in de genietinge is / nochtans kunnen ze haar ophelderen en ondersteunen als haar licht onder gaat en de vlam der liefde begint te verflaauwen gelijk 't al haast geschiedt / als God zijn licht en kragt begint in te houden / de vyand haar met vuysten slaat / en 't geloof met de aanleggende verdozventheit zig begint levendig te vertoonen. De blijken nu van de zuiverheit dier verskeringe sijn (a) dat ze de ziel Dotmoedig en seer needzig maakt / 't ligt dat haaz beschittert ontdekt haar en doet haaz zien / hoe sondig / strasschuldig / vuil / grouwelijkt en walgelijkt ze vooz den Heeze zij : waar vooz ze dan soo wordt aangedaan / dat ze zig zelve verfoeit en berouw heeft in stof en in assche , Job 42 : 5 / 6. Zy siet zig tog met den Propheet by Gods onbeblekte-

lijke heilichheit en verdwijnt in hare oogen **Jes.** 6: 5. Ze verwondert en verbaast ja verontwaardigt sig dat de Heere naar haar heeft omgezien daar se tog naar hem niet sag / zie **Gen.** 16: 13. **Gen.** 32: 10. 2 **Sam.** 7: 18. (b) Dan is de ziele ook seer nabij den Heere: 't Is als of hy in haar met den Hemel iudaalde / en haar tot hem in den Hemel ophaalde. Daar is eene wandere werkelijke en seer gemeensame gemeenschapsoeffening. d' Eeuwige God is haar eene woning, **Deut.** 33: 27. En hy maakt zyne woning by haar, **Joh.** 14: 23. Hij bezet ze van agteren en van voren, **Ps.** 139: 5. Zij denkt aan hem op hare legersteden en peynst aan hem in de nagtwake, **Ps.** 63: 7. Wordt ze wakker, ze is nog bij hem, **Ps.** 139: 18. En haar slaap is haar zoet, **Jer.** 31: 26. Hy komt tot haar in, en hy houdt Avondmaal met haar en zij met hem, **Openb.** 3: 20. Diep en met eene zoete

bezrukkinge siet ze van nabij in sij-
 ne wondere verhooggheden en lief-
 de in / ja woꝝdt dooꝝ die bezrukt en
 verliest 'er sig selven in en roept /
 de kennis is mij te wonderbaar, zij is
 hooge, ik kan daar niet bij: hoe kos-
 telijk zyn my, ô Godt, uwe gedagten!
 Hoe magtig veele zijn hare sommen!
 Zou ik ze tellen? Harer is meer als des
 zandts, Ps. 139: 16—18. 't Is
 al ligt / al liefde / al blijdschap en
 gejung / dat in die Ziele omgaat.
 (c) Ook is ze dan seer Heilig. 't Ge-
 loof / de hoop / de liefde / de breese
 vooꝝ God / de lofsegging / de Hemel-
 sche gesinthent en zelfs verlaochening
 woꝝden dan op 't kragtigste geoes-
 fent. Van 't Aardsche en 't sigtbare
 is de Ziel ook seer afgetrokken: dat
 glinsterende klatergoud / dat vooꝝ-
 heen met zoo veele kragt haer be-
 schitterde / innam en tot zijne liefde
 vervoerde / siet ze nu als valsch en
 te gering aan / om er een zugt naar
 heen te zenden: ze besit toch nu be-

ter schatten om 'er sig nie op te houden. d' Oude aanleggende zonden / die haar reis op reis plegen te verboeren / moeten sig nu stil houden. Wordt haar eenige verdozenhend of aanleiding van den handen in of voozgeworpen / strakz onttrekt se sig aan die: Zeer teeder en omzigtig gedraagt ze sig / om tog niet door de sonde bezrukt te worden: wordt ze eens onverschens oberbassen / aanstonds wordt ze dat gewaar / ze verootmoedigt sig / loopt naar Jesus / grijpt sijn bloed en zijn Geest aan tot versoening en wordt te omzigtiger om niet wederom oberbassen te worden. Ze weet hoe de minste sonde hare soete gemeenschaps oefening store en God terge / om sig van haar te onttrekken / en wat moyte ze hebbe eer ze wederom van nabij sig in sijne soete liefde herstellen kan en daarom wagt ze zich voor hare ongerechtigheid, Psal. 18:24. Ze zoude met de bruidt wel alles bezweeren,

dat het hare liefde niet stoorde nog wakker maakte, Hoogl. 2: 7 Ziet zoo loopt de gelovige den weg van Gods geboden, als God zijn harte verwijdt, Psal. 69: 32

2 Ook verskerpt de Heere sijn volk van dat hy 't lief en begenadigd hebbe door zijn gemoed te bevredigen. Het is somtijds seer be-roerd en bevreest / nu eens over sijne sonden / dan eens over sijnen eeuwigen staat / sijnde voor de eeuwige verdoemenisse bekommert: en wederom is het wel seer bedroefd over de afscheidinge van God / dat het soo verbreed van den Heere leve: Somtijds sal 't ook den duivel zeer schudden door het onnatuurlijke / ongelovige / straffe- en lasterlijke gedagten in te boesemen en soo met vuisten te slaan: waar door de arme Ziel / hoewel ze van den Heere gelieft is / welbegint te denken dat by iemand zulke gruwelen opwellen als bij haar / en dat ze daarom een verworping en voor haar gene gena de

bij God te hopen en te verkrijgen
 zu: De kamergebeden begint ze na
 te laten / denkt ze aan God, ze maakt
 misbaar en wordt overstelpt, Psalm. 77
 4. Na zij verkiest wel de verworping,
 den dood meer dan hare beenderen. Psal
 7:15. Deswijl echter de Heere God
 haar omzwerfen telt, Psalm. 56:9.
 Hare wegen ziet om ze te genezen, te
 gelijden en hare vertroosting en weder te
 geven, Aeg. 57:18. Zoo beurt hy ze
 op / doet ze eenen moed grijpen en
 sich met de beloften sterken: hy
 scheldt den vijand / zendt sijn licht
 in de ziele / waar mede ze dan door
 de zwarighend begint heen te zien /
 hoop te krijgen en sig met vertrou-
 wen op den Heere te sterken: en zoo
 komt er eene saete stilte en kalnte
 in haar. Dus was Davids gestalte/
 als hy zey Psalm. 42:12: Wat buigt
 gij u neder, o mijne Ziel, en wat zijt
 gij onrustig in mij? Hoop op God, want
 ik zal hem nog loven: Hij is de menig-
 vuldige verlossing mijns aangezichts, en

mijn God. Sontijds werd de Ziel door haren zwaren noodt in droevige ongestalte geperst om of met diepe zuchtingen naar den Heere en haren Middelaar op te zien en zoo met Hiskia hare oogen om hoog te heffen en te roepen: ô HEERE, ik worde onderdrukt, wees gij mijne Borg. Jes. 38: 14. Of om zig gezet tot bidden af te zonderen/ haren noodt en klacht uit te storten voor het aangezichte des HEEREN. Psal. 102: 1. hem te bewegen en te dringen op zijne oude gunst/ zijne waarachtige beloften/ zijne eere en de verdiensten van zijnen Zoone/ dien de Ziel aangrijpt en met zijn lijden aan den Vader vertoont/ op dat hij haar in hem aanzie. Ondertusschen ziet ze al naar hem uit/ of hij haar niet eens gunstig zal aanzien en haar toeknikken: Ze begint hoop te scheppen/ te vertrouwen en te wachten/ dat hij tot haar van brede zal spreken/ gelijk de Kerk/ Psal. 85: 9. Mich. 7:

7 / 8. De Heere te goedt dan dat hij zig te vergeefs zou laten zoeken / en dat hij niet toonen zou / dat hij behagen neeme in dat hertelijk woestelen met en om hem / geest zig gewonnen en zegt / gy hebt my 't harte genomen, Hoogl. 4: 9. En wend uwe oogen van my af, want zy doen my geweld aan; Hoogl. 6: 5. en zoo is ze als eene die in zyne oogen vrede vindt, Hoogl. 8: 10. Waar door hij dan na die zware beroering / aan eene zoete stilte / eene aangename kalme en eenen Goddelyken vrede geeft die alle verstand te boven gaat, die het hart en de zinnen bewaart, en als onder zijn beslag neemt Phil. 4: 7. Dewyl nu die beroering in een meerder of minder mate dikwijls de Ziel bevangt en zij daarom gedurig hare stilte in den Heere zoeken door zugten / bidden en geloofs-oefenen / zoo verkrijgt ze door die gewoonheid geoesende sinnen / een vast harte in eene bestendige verzeheringe / dat ze de vrymoedigheid en

den roem der hope tot den einde toe vast
 behouden, **Hebr.** 3: 6. en naarstigheid
 bewijze tot de volle verkeertheit der
 hope tot den einde toe, **Hebr.** 6: 2.

III. Nog verzekert God zijne kin-
 ders door hen een sluitreden te doen
 maken uit zekere bewijzen en kenteeken-
 en van hun Goddelijk kindschap, die
 in zijn woordt en in hun harte ge-
 houden worden. 't Is zekker dat eeni-
 ge kenteekens van eenen waren be-
 genadigden van God in 't woordt
 geopenbaart zijn: neem maar deze/
 dat hij Zalig spreekt de genen/ die
 armen van geest zijn, die treuren, honge-
 ren en dorsten naar de gerechtigheid, die
 rein van herten zijn, **Matt.** 5: 3/ 4/
 6/ 8. Dat hij het eeuwige leven heb-
 be, die in den Zoon geloofst, **Joh.** 3:
 36. en uit den dood zij overgegaan in
 't leven, die de broeders lief heeft, 1
Joh 3: 14 leest eens 't geen we
 van de merkteekenen gezegt hebben
 in de Schets van het Gebouu der
 Doorbeelden pag. 75. — 80. 't Is

dan ook waaragtig/ dat alle die ken-
 teekenen in 't gemoed van Gods
 kinderen gebonden worden: hun hart
 komt tog met het woordt overeen:
 de Heere schrijft toch zijne Wet in 't harte
 Jer. 31: 33. Hy belooft in 't gena-
 deverbondt/ dat ze aan hunne booze
 wegen zouden gedenken en aan hunne
 handelingen, die niet goedt waren: dat
 ze eene walging van zich zelveu zou-
 den hebben over alle hunne ongerechtig-
 heden en gruwelen. Ezech. 36: 31. en
 zoo dooz den Geest der genade en der
 gebeden rouwklagen, Sach. 12: 10.
 Hij geeft hun 't geloove in Christus,
 Ephes. 2: 8. Philip. 1: 29. Hy rei-
 nigt hun 't hart door 't geloof. Hand.
 15: 9. en leert hun malkanderen lief te
 hebben 1 Chess. 4: 9. Als ze nu zien
 in 't woordt/ dat ze Zalig zijn die
 armen van Geest zijn/ die treuren/
 hangeren en dorsten enz. en als ze
 dan in hun hart indalen en daar
 ook bevinden dat zij zoo zijn gelijk
 die Zalig worden gesproken/ zoo

mogen ze 't besluit wel opmaken dat zij dan die Zalige zijn en hunne harten verzekeren voor hem. 1 Joh. 3: 19. Daarom worden ze vermaent zich zelfs te onderzoeken en te beproeven of ze in 't geloove zijn, 2 Kor. 13: 5. en zich te beneerstigen om hunne roeping en verkiezing vast te maken, 2 Pet. 1: 10. Ik zou nu hier wel bij voegen/ hoe God door zijn Geest werkt/ als hij hen leert zulk een sluitreden te maken/ dog ik wil zulks straliks doen. Deze dingen moest ik vooz af seggen. Nu sal ik eens onderzoeken/

B. Hoe het bij kome dat gij zoo weynig van uwen genade staat verzekert zijt.

Heest God u nooit met zulk een toespraak/ als voozheen gesegt is/ naar 't harte gesproken? Weet gij dan ook niets van de soete brede en kalme op uw bidden en Geloofs-oeffening/ dat uwe Ziel in die zoete ruste in den Heere gebragt wierdt?

Kent gij dat stil treuren voor den
 Heere niet over uwe gedurige afwij-
 kingen en leven buiten Godt en zijne
 gemeenschap? Weet gij bij bevin-
 ding niets van dat hongeren en dor-
 sten naar Christus en zijne gemeen-
 schap? Zijn nooit de uitgangen uws
 harten naar hem/ met hem op zijne
 aanbieding en roeping te kiezen /
 aan te nemen en u aan hem over te
 geven? Is dan de Helligmaking/ de
 afkering van de zonde/ de zelfg-
 verloochening/ de gedurige tegen-
 stand tegen uwe aanleggende ver-
 dorbenheit / die overgegeventheijt /
 om voor Godt naar zijnen wil te
 leven en u zelven reis op reis daar
 in te verloochen / u werk niet?
 Maakt gij geen onderscheit tusschen
 mensch en menschen? Zijn ze u alle
 eben goet? Kunt gij zoo wel den
 eenen als den anderen hartelijk lief-
 hebben / en met allen als uwe bij-
 zondere vrienden gemeenzaam om-
 gang? Of maakt gij onderscheit en

hebt gij de Godtzaligen / om dat ze
 Godtzalig zijn / met eene bijzondere
 liefde met u harte lief? Zijn in uwe
 oogen de verworpenen veracht? En eert
 gij die die den Heere vreezen? Ps. 15 :
 3. Is in de Heyligen die op aarde zijn
 en tot de Heerlyken al uw lust? Ps.
 16 : 3. Kunt gij wel ontkennen /
 dat gij hen / die meest in heilighent
 uitschitteren / ook meest bemind /
 ja zelfs als ze u bestraffen? gelijk
 David Ps. 141 : 1. Zegt gij / deze
 dingen kan ik niet ontkennen : maar
 ik word echter daar door niet ten
 volle beresert / maar blijbe in eene
 gedurige bekammeringe dat het met
 mij niet wel zij. Ik krijge wel eens
 een hoopje / doch ik blijbe den mees-
 ten tijdt tusschen beiden staan : ik
 durf noch ik kan 't besluit niet op-
 maken dat ik in den genabestaat
 ben ; anderen / die al langen tijdt na
 mij verandert zijn / hebben reedts
 eene vaste verzekering / en ik blijbe
 noch al in die vreeze dat het met mij

niet wel is; wat mag daar van de
oorzaak zijn?

Woeder/ om nu niet te zeggen/
dat gij 't alleen niet zijt/ maar ook
veelen van des Heeren volk/ die ge-
durig met dien agterdocht over zig
zelfs bezwangert gaan/ dat het ten
opzichte van hunnen eeuwigen staat
met hun nog niet wel zij: zoo merkt
eens aan/ dat zulks kan een vrij/ en
nochtans een heilig/ rechtvaardig en
wijs bestel zijn van den Heere/ dat
het hem niet behage u volkomen op
te helderen en te verzekeren van uwen
heylstaat. Hoewel 't u plicht is/ u
zelve te onderzoeken en te beproe-
ven of gy in 't geloove zijt en of Chris-
tus in u zij, en gy u moet benaarsti-
gen om uwe roeping en verkiezing
vast te maken, volgens 2 Cor. 13 :
5. 2 Petr. 1 : 10. Nachtang
is de verzekering een bijzonder werk
van den H. Geest/ die 't onderpand
en 't zegel van de verkregene ver-

lossinge is, 2 Cor. 22. Eph. 1 :
13 / 14; 4 : 30. Want zal iemandt
verskerkt worden / zoo is 't noodig/

I. Dat de H. Geest hem leere de
kenteekenen in en uit het woordt/
dat die treuren/ hongeren en dorsten
enz. de Menschen sijn die van God
uitberkopen/ begenadigt zijn en ge-
zaligt worden. 't Is tot een middel
van de verzekeringe niet genoeg/ dat
we zulks als een bekende waarheit
onderstellen en daar over heen loopen/
sonder bij die saken als Goddelijke
waarheden/ in welke wij een groot
belang hebben/ te blijven staan en
ons op die te grondvesten: maar daaz
moet eene klare opheldering en eene
werkelijst gemoedsovertreding sijn
van die waarheden als Goddelijke
en aannemenswaardige door den H.
Geest/ Dat de Geest / die in 't woordt
spreekt ook aan ons harte getuyge,
dat hy de waarheyd zy, 1 Joh. 5 : 6.
Waar door dan de Ziele zig op die

waarheit grondende ook wordt over-
gehaalt om te besien of ze die ken-
merken in sig besit/ en die verbindende
een vast besluit te maken/ dat ook
zij warelijk van den Heere begena-
digd is.

II. Ook is 't niet genoeg dat de
H. Geest den geloovigen leere en over-
rede van de Goddelijkheid des
woords en dier kenteekenen in het
woordt : maar hij moet hen ook klaar
en overredende ontdeken/ dat die
kenteekenen in hun eigen gemoe-
den Geest der genade gewrocht sijn.
Noewel de Geest des menschen weet
wat in hem is/ nochtans is hij dik-
wijls buiten staat / om sijn eigen ge-
nadelwerk te kennen. Samtijds is hij
in sijne gedagten en overleggingen
zeer verstraait en wel soo verwacht/
dat hij in sijn harte niet kan indalen
om sig selven en wat Godt aan
hem gedaan heeft te besien : Samtijds
heeft hij 't vermogen om bedaart en

geset zig zelven en wat 'er in hem
 omgaat te beschouwen / dag hij
 merkt niets in zijne Ziele dan zon-
 den/ doobigheden en hartelooßheden:
 of siet hy al iet dat naar 't genade-
 werk gelijkt/ hij kan echter niet mer-
 ken dat zulx t werk in werheyt en be-
 tere dingen zyn, die met de zaligheyt
 gevoegt zyn. Hes. 61: 8. Heb. 6:
 9. Maar als de H. Geest zijne handt
 aan hem legt/ om hem te versoeken/
 dan doet hij hem in zijn hart inda-
 len/ geeft hem dat in de handt/ doet
 het hem van vantom bezien en be-
 straalt zoo zijn verstandt met het
 genade-licht/ dat hij zie en wel on-
 derscheidentlijk en overredende/ dat
 zijn treuren over zonden/ zijne uit-
 gaande begeerten en geloofs-affe-
 ningen op Jezus en zijne pogingen/
 om den Heere te behagen / waarlijk
 't Zaligmakende werk van den Geest
 der genade zijn. Zeer nadrukkelijk
 wordt ons dit aangewesen. 1 Cor. 2:

9—12. Hetgeen het oog niet gezien heeft enz. Doch Godt heeft het ons geopenbaart door zynen Geest. Want de Geest onderzoekt alle dingen, ook Godts diepten. Want wie van de menschen weet het geene des menschen is, dan de Geest des menschen die in hem is, dan Gods Geest. Doch wij hebben niet ontvangen den geest der wereld, maar den Geest die uyt Godt is: *op dat wij zouden weten de dingen die ons van God geschonken zijn.*

III. Maar hoe kilaar 't ook zij / dat warelijk de kenteekenen der genade in haar gebonden woorden / nagtaug durst ze of kan ze tot het besluit niet komen van te zeggen: *zoo ben ik dan een kindt van God, van eeuwigheyt gelieft en uytverkoren en ik zal zekerlijk zalig worden.* Die zaken zijn haar te groot / ze magt zig eens bedriegen; ja als ze eens geset dat besluit wil maken / dan wordt ze stralig wel duister en dof / daar ze

maar zoo even te bozen klaar en levendig was. Maar de H. Geest haar ten vollen verzekerende / geeft haar licht en vermogen / om met ruimte dat besluit op te maken: en zoo getuigt dezelve Geest met onzen geest, dat wij Gods Kinderen zyn, Rom. 8: 16. Maar dooz dan wel alle dubbingsen uit haar worden uitgedreven en zij met vese ruimte roemt in de Hoop van Gods Heerijckheyt, Rom. 5: 2. Daar nu die verzekering maar van H. Geest gelozocht wordt / zoo moest dan de Ziel dooz eigen vuur / en met eyge kracht en gewelt zig zoo niet vermoeyen tot verskering / maar naar hem opzien / op hem te wachten / hem inademen en invoepen / op dat hy sijne handt eens aan haar legge en sijn eyge werk doe.

Maar hoewel de verskering alleen Godts werk is / nochtans geeft hy die doozgaans op de zuivere en Evangelische werksaamheyt der Ziele om die te verkrijgen. Als dan de Ziel

traag is / of verkeerdelijk en niet naar des Heeren woordt bewerkt / en zoo den Geest tegen- en in 't licht staat en daarom zig niet vatbaar voor die verzekeringe aanstelt / dan is ze ook selve de oorzaak / dat ze niet ten hollen en met ruimte des harten verzekert woordt. En daarom overleg eens /

(1) Of gij wel genoeg en met ernst op de verzekering gezet zijt. Malen uwe gedachten over die wel veel? is 'er uwe begeerte wel veel en sterkt naar uitgestrekt? Is die wel zoo sterkt dat ze u gedurig tot onderzoek brengt / 't zij dagelijks / om de uitgangen uws harten zelfs onder uw beroep na te gaan / 't zij dat gy 'er nu en dan u eens toe zet en gezet afzonderd / om uw hartwerk eens om te roeren en te zien wat 'er van u zelven en wat 'er van den Heere in zij? Zet u de lust tot verzekering aan om ze hartelijk van God te bidden: hebt gy die wel genoeg in 't ooge als gij on-

der Gods openbare instellingen zijt / om ze te verkrijgen met een stil opzien en zuchten naar den Heere en met u bij 't woordt / dat verkondigt woordt / te leggen en te vergelyken. Ziet gy dat gy hier schuldig staat / 't veroortmædige en verwaakhere u / om verzoening over dit wangedrag daaz Christus te zoeken / en om u te herstellen en te verkleeken tot ernst.

(2) Zie eens of gij wel genoeg met Gods Woordt werkt / om van zijne waarhent en Goddelijshent opgeheldert en overreedt te worden. De grondt en de kracht van de verzekeringe en van 't vaste besluit / dat men Gods gunst genaot is / legt maar in Gods woordt. Al siet men dat men een arme van Geest / een hongerige en dorstige is / en men weet niet / of men is 'er niet met een Goddelijk geloof van verzekert / dat zulkien volgens Gods Woordt de Zaligen sijn / zoo zal men nooyt met eenige ruimte van sig selven een zeker

besluit durben maken/ dat men zelf Godts kindt is. Daar zijn twee uitersten/ booz welke men sig te wachten heeft: eerst dat men nooit tot zijn hart come/ maar alleen zoekte met Godts Woordt te werken/ om 'er een brabe bebatting en verzekering van te krijgen: en dan dat men alleen/ immerg meest met zijne goedts gestalten werke en niet of zeer weinig met het woordt / om daar van eene vaste kennis en overreding te bejaagen. De Schijnchzisten meent/ dat het genoeg is om Zalig te worden/ als hij slechts eene brabe kennis en verzekering van Godts Woordt heeft en 'er fraey van praten kan: tot zyn hart komt hij niet/ zulkg denkt hy is maar symelerij en dweeperg werk: dat zijn hart goet is onderstelt hij als booz sig zelf bekent/ en waaraan zulk een verstandig mensch/ als hy naar sijne meening is/ niet behoest te twijffelen. Doch hy voedt zich met assche, het bedrogen

harte leydt hem (ter zyden) af : zoo dat hij zijne ziele niet redden konne noch zeggen , is 'er niet eene leugen in myne rechterhandt. Jes. 44 : 20. Maar de ware Chyſten / die niet gaarne ſig miſleiden wil ontrent het eeuwige gewicht van Zaligheid / houdt zig meest met het werk van zijn harte op / en minst met het woordt / dat nochtanſ zijn voedſel en de redelijke en onvervalschte melk is , naar welke hy zeer begeerig moest zijn. 1 Pet. 2 : 2. Hij onderskeit het slechts als waarheit en als Goddelijk zonder eene waarachtige en vaste gemoedts overredinge : Na men heeft 'er een hemelſch woorddeel tegen / als of het ernstig ondersaelt van Gods woordt de geestelĳkheit van 't genadelwerk zou stremmen / en als of dat onderzoekt zou noodig niet waze / om dat iemand met eene groote kennisse van Gods woordt wel kan verloren gaan. Maar zoo ondergraaft zig de Ziel haren grondt / daar ze op staan moet /

verquifking gewaar / zij kunnen die
 zoete stilte der Ziele niet dulden en
 maken zich daarom op / om ze te
 flooren en dat niet / ik weet niet wel-
 ke vragen / om de Ziel te schudden :
 gelijkt als / dat gij u eens bedraag /
 dat gij eens niet uitberikaren waart /
 durft gij / zulk een zandaar / u zulke
 groote zaken verkeelden ? Zou God
 juyt op u wel zijne genade gessen
 hebben / daar hij 'er soo veelen heeft
 verworpen ? en wat dieg meer is :
 Als nu de Ziel door zulke inballen
 en dat reis op reis sig laat beroe-
 ren / hoe kanze dan tot eenige vaste
 versetering komen ? Zou het dan
 niet best zijn / dat ze sig in hare
 sterkte hielt en sig niet t'elkens
 oberhoop liet werpen ? Maar mis-
 schien segt gij / soo die op en inwer-
 ping en eens gegrondt waren / zal
 ik dan ober die soo lichtelijkt heen
 stappen ? Zou ik mij zelven niet
 schandelijkt bedriegen ? Dat ze eens
 van den Geest der oertuiging wa-
 ren / zou ik den Geest tot mijn ver-

derf niet tegenstaan? Zie eens / Broeder / hoe lofs ook dit voorgeden worde opgelwoopen / 't zegt nog bewijst niet / de zaak is soo / maar soo en indien ze eens soo ware / dat immers te lofs en te redenlofs is om 'er sig doos te laten ontrusten. Dat een onbekerert mensch / die nog nooit zijn hart op zijne wegen gezet heeft / om sig te bekeeren en naar den Middelaar te blieden / sig zulkie bekommertelijke gedachten aantrekit / is billik : maar dat een / die de ware kenmerken in sig heeft / sig geduzig met zulkie invallen laat quellen / en wel meest als hem eene deure der hoope van genade te hebben / geopent wordt / is zeer onbillik. Om dan in zulk een geval vaste gangen te gaan / moet men weten / dat die vijandelijke inwerpingen geschieden of zonder eenige reden / gelijk als dat het met u eens noch geene waarheyt ware / en gyt ten laastten bedzogen uitquaamt ! of met eenige reden / gelijk als die zaak

is voor u te groot enz. want gij zijt te gering / te zondig / te volhardt enz. Als nu die inswerpingen redenloos en zonder reden geschieden / dan moet men ze ook / zonder haar met eenige reden te beantwoorden / van sig wegwerven / over haar heen stappen en sig voor haar als doof houden : Worden ze met redenen bekleedt / dan moet men ze ook met redenen beantwoorden / doch zonder vooroordeel tegen de genade bij sig te hoeden. Dit weet / de arme en hart geschudde Ziel is altijd niet bequaam / immers niet genoeg geoessent om haren doortrapten vijant den mond te stoppen : maar laat ze dan sig behelpen met 't geen de vermaarde Heer W. à Brakel geschreven heeft van het ongeloof over zijn' eigen staat in den lievelijken Godsdiens / tweede deel / cap. 43. pag. 646. Daar hij de meeste en gewoonste bekammeringen van Gods volk volkomen beantwoordt.

(4) **Ik meene/ dat gy my ookt zeide/ dat gy nu en dan wel de goede bewijzen in u zelveen zaagt / maar vreesde dat ze slechts van uwa' verlicht verstant/ eige maatsels/ immers alleen maar door eene gemeene werking van den Geest geloocht en niet de betere dingen waren/ die met de Zaligheyt gevoegt zyn Hebr. 6 : 9. Om dat ook een Cain en Judas/ een Saul en Achab wel over hunne zonden bedroeft werden : om dat ook veelen van Jesus Discipelen/ die nagtans te rugge gingen/ en een Aegyptia gelaafden : en om dat sommigen door de kennis van den Heere en Zaligmaker Jezus Christus de bezmetting der wereld ontvlieden , en echter wederom in de zelve worden ingewikkelt en overwonnen, 2 Petr. 2 : 20. Na zie Hebr. 6 : 4/5. Dat de tijdt-gelaafden wel verlicht worden, de hemelsche gaven smaken, den Heyligen Geest deelachtig worden en smaken Gods goede woordt, en de kracht der toekomende eeuwen.**

Daarom ik gedurig vrees / dat mijn
 werk geen waarheit in 't binnenste/
 maar schijn en geen zijn is. Maar/
 zeer waarde Vroeder / hoe wel ver-
 len al seer nabij Gods Koninkrijk
 komen / en bij sig zelfs en anderen
 schijnen de betere dingen met de Za-
 ligheit geboght in waarheit te be-
 sitten: nochtans is tusschen hen en
 den waren Christen niet alleen een
 wezentlijk onderscheidt / maar oock
 kan een oprechte genoegzaam over-
 tuigt worden / dat zijn werk waar-
 heit en dooz de Zaligmakende wer-
 kingen van den H. Geest gezocht
 is. Wet dan slechts op deze vier
 zaken.

(a) De Ware gelov'ge, om dat hij
 sig niet wil bedriegen / ondersaekt
 sig geduriglijk / hij vertrouwt zijn
 hart niet / hij weet hoe bedriegelijck
 het zij: daarom daalt hij in sig zel-
 ven reis op reis in / om te zien of
 zijn hart wel oprecht en volkomen
 met den Heere zij: wordt hem de

staat / de gestalte en het doen der
 begenadigden voorgehouden / hy legt
 'er sig by en besiet sig of 't ook met
 hem zoo gestelt zij of niet / zoo ja /
 hy verquilt sig / indien niet / hij
 bedroeft sig en 't maakt hem ernstig /
 om den Heere in waarhant te zoe-
 ken: en om dat hy sig zelven niet
 vertrouwt / vraagt hij wel eens eenen /
 't zij hij een gemeen Christen / 't zij
 hy een Leezaar is / als hij maar in 't
 heilig hartwerk geoeffent is / wat hij
 van sig selven te denken hebbe / en
 versoekt dat hij hem vry uit ontdek-
 ke / zoo 'er sig eenige schijn van zels-
 bedrog in hem opdoet. Zie dit in
 David Psal. 141 : 5. Merkt hij
 dat zulke een goede gedagte van hem
 heeft / hij is 'er echter niet op ge-
 rust / maar hy legt sig voor den Heere
 open / dat die hem ontdekke van
 zynen schadelijken weg en hem leyde op
 den eeuwigen weg. Psal. 139 : 23 /
 24. Ja hij zal zig niet gerust stel-
 len / voor dat hem de Heere zels op

d'eene of d'andere wijze verzekere en zegge ik ben uw heyl, Ps. 35: 3.

Maar heel anders werkt de Schynchristen. Nooyt komt hij tot zig zelven / om zig te onderzoeken: hy werkt slechts naar buyten: hij onderstelt het maar / als eene zaak die dooz zig zelven bekend is / dat hij goedt / van Godt gelieft zij / en wel zal zalig worden / daar aan moet hij / zoo hij meent / niet twijffelen: kan hij zijn geweten zoo niet sussen of het roept hem wel eens tot achterdocht / straks smoozt hij die opwelling en klopt de waarschouwing op den mond / als of ze maar eene zwaartige lobigheijt of duibelsche inwerping ware: wordt hij van dezen of genen Godzaligen verdacht gehouden en in getrouwheijt gewaarschouwt / aanstondts wordt hij gemelik / hij onttrekt sig van hem / en is 't in zijn vermogen / hy zal 't wzeken: maar hondt hem een Leeraar of een ander dooz goedt / 't is hem een balsam op

de Ziele / zijn hart legt in rozen / hy
 woedt vol windt en spreekt uit de
 gaante.

(b) De Christen in den Geest is 't
 niet alleen om des Heeren weldaden /
 maar om God en Christus zelfs te
 doen : lichamelijke zegeningen ja ver-
 geving van zonden en zaligheid te
 verkrijgen is zijn eenig doelloot niet /
 den Drieeenigen God zelven zoekt
 hy tot zijn deel en zijne Zaligheid
 te verkrijgen / die alleen kan hem ge-
 rust stellen / en hem te genieten is
 maar zijne volle vergenoeging. Zie
 dit in Azaph Psalm 73 : 25. Wien
 hebbe ik (nevens u) in den Hemel ? ne-
 vens u lust my ook niets op d'aarde.
 En dat niet alleen / om door hem ge-
 lukkig en Zalig / maar ook om heilig
 gemaakt te worden. De Heyligheit /
 van alles afgesondert / Gode overge-
 geven / en in alles naar zijnen wil
 te leven / kent de ware geloabige in
 haren luister / ze beschijntert hem zoo
 met haren Goddelijken glanz / dat hy

van zelfs worde obezoghaalt om ze te bejagen / onverzadelyk is zyne Ziele met begeerte op haar verslonden / hy ziet ze aan als zyne Zaligheid; om de Heilichheit bidt hy hartelyk en neemt Gods instellingen waar / om maar in Gods waarheit geheiligt te worden. De zonde is hem t'alderwalgelykste buyl / d'ondragelykste last en hy haat ze als de pest: de zonde is 't die hem met Paulus doet zuchten over 't lichaam des doods, Rom. 7: 24. En ze is ook onder de oorzaken die hem doen verlangen naar zijne ontbinding: 't zijn ook niet alleen zijne uitwendige / maar ook zijne hartzonden die hem drukken en van hem bestreden worden / dat / als hy 't goede wil doen, het kwade bij hem legt, en dat hy ziet eene andere wet in zyne leden, die strydt tegen de wet zyns gemoedts en hem gevangen neemt onder de wet der zonde die in zyne leden is Rom. 7: 21 / 23.

De Geestledige Christen weet van deze dingen niet met al. Heeft hij eenigen ernst / hij werkt slechts om Zalig te worden: hij ziet niet dat hij zonder God en Christus in de wereldt is / zijne afschending en verbzeemding van God siet noch bewerkt hy niet. Hy wil Zalig worden / niet om dat hij de genieting van God als de Zaligheid aanmerkt / maar om dat hy bevreesst is vooz de verdoemenisse : kan hij 't sig zelven wijs maken dat het wel met hem gaan zal / straks is zijn ernst gedaan en hy woordt zorgelooser / ja onbekeerlijker dan voozheen : de heilighent is nooit zijn lust / maar zijn last. Heeft de vrees vooz 't verderf / en de begeerte om Zalig te worden / zoo vele kracht bij hem dat hij ook wil heilig zijn / hy legt sig de Heilighent maar tot eene brug om daar over naar den Hemel te gaan / hy bejaagt ze niet als zijn heil en

waar in hij zijne Zaligheid stelt /
 maar als zijne dienstmaagt die hem
 oppast in zijne ingebeelde reyse naar
 den Hemel / en dan wil hij noch dat
 God haren huwloon zal betalen : en
 zoo vindt hij zijnen lust en eischt stren-
 gelijk zijnen arbeid. Jes. 58 : 3. De
 zuivere Evangelische Heilichheit / die
 maar in het doen van Gods wil be-
 staat door de oeffening der gemeen-
 schap met Godt en Christus door de
 werkinge van den Heiligen Geest /
 kent hij niet : als hij maar met
 eene Sociniaansche heilichheit het
 goede doet en 't quade laat / dan
 meent hij / dat hij zig wel dapper
 gequeten heeft : zijne hartsverdoer-
 venheit bewaakt noch besrijdt hij
 niet / siet hij die noch eens / of be-
 drijft hij deze of gene zonde / hij noemt
 ze zwakheden / nooit zal ze hem quel-
 len en prangen met smeltende droef-
 heit / of de zonde moet zeer hoog gaan :
 doch dan zal hij ook de benauwtheit

al haast verzetten/ of ze niet dezen of geenen plicht sussen/ zonder dat hy eenen waarachtigen brede en versoening bij God door Christus zoekt en de veranderingen zijns harten bejaagt.

(c) Diens werk in waarheyt is, die werkt met sijne betrachtingen niet alleen om den Heere/ maar ook met den Heere zelve. Hy stelt hem geduurig voor zich, Psal. 16: 8. Zijne bekeeringe is naar den H E E R E zyn God toe, als hy van hem is afgeweken/ Jer. 3: 22. Hos. 14: 2. Met zijne geloof houdt hy zich vast, alsziende den Onzienlijken, Hebr. 11: 27. Hij neemt en grypt Christus aan en vereenigt zig met hem op het innigste op dat hy door 't geloof in zijn harte woone, Joh. 1: 12 Ephes. 3: 17. Zijne hoop en verwachting ziet naar den Heere uyt/ Mich. 7: 7. En gaat tot in het binnenste des voorhangsels, Hebr. 6: 19/ 20. Hoe de Bruidt

in eene gedurige onderhandeling
 van liefde en van gemeenschaps-
 oefening met haren Bruidgom zij/
 leert ons Salomons Hooglied. In
 het bidden zoekt ze van nabij met
 den Heere te spreken / ze heft zich tot
 hem op. Psal. 25 : 1. Klaagl. 3 :
 41. Ze komt tot zynen stoel, Job
 23 : 3. Ze stort hare klacht uyt voor
 zyn aangezichte, Psal. 102 : 1. Ze
 vertelt hem hare wegen, Psal. 119 :
 26. Ze worstelt en strijdt tot hem
 en houdt sterk aan bij God, op dat
 hij haar hare begeerte geve / Rom.
 15 : 30. Col. 4 : 2. Ze let' er op
 of haar gebiedt tot hem doorgaa / of
 hij haar toeknikke en sig gunstig
 toone. Zie Ps. 85 : 9. Habac. 2 : 1.
 Moet ze van verre staan / kan ze
 niet doordringen en nabij hem komen
 in deze hare oefeninge / ze is met
 die hare betrachtningen niet verge-
 noegt / hoewel ze anders mogten zijn /
 maar ze bedroeft sig en houdt haar

werk als ongedaan. Heeft ze 't geluk dat ze nabij komt / ze is wonder in haren schifliken verlustigt sig in den Heere : 't is haar tog goedit nabij hem te zijn.

En hoe is 't nu in deze zake met den Waangelovigen? Hij kent die werkszaamheit der Ziele met den Heere niet. Weet hy 'er iet van hij heeft het niet by bebindinge / maar alleen dooz hoozen zeggen : al zijn doen / ja ook zijne zoo genaemde Godsdienstigheden zijn geheel en al kuiten den Heere : nadert hy tot hem, 't is slechts met den mondt en hy eert hem met de lippen, doch zijn harte doet hy verre van hem. **Lez. 29 : 13.** Alle zijne bedelwoorden prevelt hij maar in de lucht / of hij spreekt met zijne gedachten en bevattingen als hy noch wil aandachtig zijn : en heeft hij een seer verlicht verstandt van 't geestelijke leven / hij dringt zijne Lichaams geesten naar zijne natuurlijke bevattingen / en zulks zal

dan by hem geestelykheit heeten.

(d) Die een Christen in 't verborgen is, diens hartenwerk sal ook met alle ware geloovigen overeenkomen en 't met hun eens zijn. God zegt Jerem. 32: 39. Ik zal hun eenerley harte en eenerley weg geven, om my te vreezen alle de dagen. Ze hebben alle den zelven Geest/ het zelve licht/ dezelfde bevatting van Genade-werk en deselve uitgangen des harten naar den Heere: en daarom verstaan ze straks mallikanderen/ al spreken ze van noch zulkie verborge gemeenschaps/ geloofs en liefdecoeffeningen: en al ziet iemand van hun niet dat die genade zoo in hem is/ gelijk hij ze in anderen siet/ nochtans verstaat hij ze/ zoo dat 'er zijne Ziel met begeerte naar uitga: hij vindt dat zijn hart sig met hun vereenige/ naar hen met liefde trekke/ en het met hun houde/ om dat genade-werk/ dat hij in hun merkt. En zoo is hy met hun een hart en eene ziel, Hand.

4: 32. En hier uit weten we, dat we uit den dood in 't leven zijn overgegaan, dewyl wy de Broeders lief hebben. 1 Joh. 3: 14.

Hoe maakt het nu de Mondchristen in dit geval? Hij kent de taal van Kanaan niet / hij kent het rechte Schibboleth niet / maar hij zegt Sibboleth. Hij maake heele andere bevattingen van het heibindelijke werk van de ware Christen / en daarom hart en staat nu en dan zijne taal die hij 'er van woert. Hij heeft van 't verhoorde leven wat hooren yzaten / en daar door heeft hy met eige en geestledige redeneringe eenige bevattingen gemaakt / en zoo spreekt hij 'er zeer donker en by gissingen van / door eenige opgesmukte woorden en met eenen teem / dien hij meent dat de Godtzaligen gebruiken: Doch 't zijn bevattingen en woorden zonder hart en zaken. Verkeert hij met de Godtzaligen / 't is niet om dat

zijn hart is als hun hart/ maar op
 dat hij van hun voer goetd zou ge-
 schat worden en eer en liefde bij hen
 zou verkrijgen. Merkt hij dat de
 oprechten 't niet zeer met hem hou-
 den/ zoo wordt hij gemelijkt/ hij
 scheidt sig af en doet hun zoo vele
 schande/ schade en smarte aan als
 hij met zijne belangen kan overeen-
 brengen. Na hij sal sig nooit met
 eenen anderen/ in wien de ware ge-
 nade klaar door schijnt/ vergelijken/
 maar met sig selven: Hij beeldt sig
 in dat die zoo en zoo de Goddelijke
 dingen bevat en betracht/ als hij
 doet/ dat zulk een ware genade
 heeft: dewijl hij nu zoo doet/ zoo
 besluit hij/ dat hij een beproeft Chri-
 sten is: maar hy verstaat niet, dat hy
 zich zelve met zich zelve meet, en zich
 zelve met zich zelve vergelykt, 2 Cor.
 10: 12. Hy is wel sig zelve maar
 niet den Goddzuchtigen/ die naar
 Gods beeldt vernieuwt zijn/ gelijk.

De dingen zou ik wel meer uytbreiden en noch andere daar bij voegen/ maar ik worde tot een ander noodig werk geroepen. Leg maar uw hart en daden bij 't gezegde / mischien zal 't u ophelderen. Zijt toch ernstigh en rusteloos op de verzekering gezet : want hier intusschen beyden te staan is te gevaerlijk en te dzoebig / bijzonder als men gaat sterben. Lief Jezus veel aan met begeeren / aannemen / overgeven en hem geduurig tot uwen toeblycht te maken in alle uwe bekommelingen op zijne noodiging. Lief veel nabij uw hart / neem het reis op reis in uwe handt / om het van rontom te sien en bij des Heeren Woordt en der uzomen genadelwerk te beschouwen. 't Zou u daarom ook zeer goedt zijn veel bij de uzomen te verkeren / en van 't genadelwerk met hun te spreken. Zoek ook veel afgezonderd en eenzaam / ja zelfs onder uw noodig beroep afgetrokken te leven.

De Godt des vzedes self geeve u
vzedde allen tijdt en in allerleij wijze.
De Heere zij met u. Ik blijve in
liefde.

Waarde Broeder

DIRXLANT den
30 April 1716.

*UE. Dienstvaardigen
Broeder*

J. VAN DER KEMP,

DERDE BRIEF.

Van 't Vertrouwen op God , ook in
Lichamelyke Ongelegenheden , en
de Werkinge der Ziele daar mede.

Geliefde Vriendin om des Heeren wil.

Toen ik laast aan u huis was/ en
'er ter loops iet van 't Vertrouwen
op den Heere gesproken werdt/ zeide
gij mij / dat gij nog wel wiste hoe gij
op den Heere in Geestelijke ongele-
genheden vertrouwde / maar dat gij
in dat vertrouwen in Lichamelijke
ongelegenheden zoo niet geoeffent waart
en daar me zoo niet weg kost. Doch
om dat de avond mij naar mijn huis
riep/ konde we daar over niet ge-

fettelijk spreken / en daarom binde
 ik mij bewogen om over die zaak
 naar mijne tijds gelegenheit **U**
 een weinig in geschzift toe te spre-
 ken. **U**we reden / waarom gij meer
 kans zaagt om in geestelijke / dan
 in lichamelijke ongevallen te ver-
 trouwen / schein mij te zijn / dat 'er
 veele beloften zijn tegen geestelijke
 ongelegenheit / die men zoo niet heeft
 tegen lichamelijke ontmoetingen van
 schande / schade en smarte. **W**aar op
 ik aanmerke / heeft men zoo veele li-
 chamelijke beloften niet als geestelijke /
 dat men evenwel genoegsame beloften
 heeft voor dit leven. **W**ant de Godt-
 zaligheit heeft de belofte zoo wel van
 het tegenwoordige als van het toekomstige
 leven, 1 **T**im. 4: 8 lees **P**sal. 37.
De Heere is zoo wel de Godt van 't
Lichaaam als van de **Z**iele en de Heere
Jesus **C**hristus heeft ze beide ge-
 hoecht / volgens 1 **C**oz. 6: 20. **E**n
 daarom heeft **G**ods gunstgenoot ook

zoo wel het recht tot de Wereldt /
 als tot d'andere van zijn Heers goe-
 deren. Is niet de belofte / dat
 Godt, die zynen eygen Zoon niet gespaart
 heeft, maar voor ons overgegeven heeft,
 ons ook met hem alle dingen zal schen-
 ken? Rom. 8 : 32. Doet Jesus niet
 zijn Vaders Kinderen bidden om da-
 gelijkfch bzoodd? moet dit niet in
 vertrouwen gebeden worden? onder-
 steit dit niet dat hij ook 't bzoodd
 op de bede zal geven? en is in en
 onder bzoodd niet alles begrepen /
 dat men voor 't lichaam mag bege-
 ren? lees Brakel over de vierde Be-
 de. Als geve u wat werks / om de
 fantazyen of herffenschimmen een
 weynig te verdrijven. En het ware
 eens zoo / men had geene lichamelij-
 ke beloften / men zou echter reden
 hebben / om in lichamelijke bejege-
 ningen des quaads op den Heere te
 vertrouwen. Want als zulke ons
 ontmoeten / zal 'er niet dikwijls ook

de Ziel door in ongelegenheit gera-
ken en bezoert worden? Als dan
de Ziel in haar ongehal 't vertrou-
wen oeffent om geret te worden /
heeft ze dan ook niet veeltijds het
oog op haar lichamelijkt ongehal /
om dat te mogen ontgaan? 't Staat
dan vast / dat het vertrouwen ook in
lichamelijke ongevallen kan en moet
geoeffent worden. Ik worde daar
in noch te meer gesterkt / door 't
geen mij nu inschiet / namentlijk /
dat vele van Davids Psalmen / in
welke hij zijn vertrouwen verklaart /
sien op zijne lichamelijke ongelegen-
heden door Saul / Absalom en ande-
ren hem toegebragt.

'k Weet / gij zult mij deze stelling
toestaan. Doch ik weet ook dat
ons hart / door 't woostellen en be-
schouwen van de verbintenis tot een
plicht ont Gods woort / eer zal wor-
den overgehaalt en verhoert / om dien
te betrachten / dan door hem als

eene gemeene en welbekende waar-
 heyt te onderstellen; want zulkte on-
 derstellingen hebben doozgaans wei-
 nig inbloedts in 't gemoedt.

Ger ik nu de werkingen der Zie-
 le in 't vertrouwen opheldere / moet
 ik noch zeggen dat zulk een ver-
 trouwen onderstelt.

(1) Zwaarigheden of van schande/
 of van schade/ of van smarte/ die het
 gemoedt wel zwaar beroeren. UG.
 heeft mij verhaait/ dat onze Broe-
 der J. W. het niet kon bevatten/
 hoe men / als men in 't duistere is/
 kan vertrouwen. Ik geloobe/ dat
 'er velen die den Heere vreesen aan
 die siekte vast zijn. 't Is ook een
 seer zwaar werk en 't kan niet wel
 geoeffent worden dan van hun / die
 geoeffende sinnen hebben / en dooz
 vele oeffening daar van een hebbe-
 lijkhheit gekregen hebben. 't Is veel
 gemakelijker vooz onzen tragen
 geest/ sig dooz de grootste zwaarig-

heit te laten overrompelen / in de diepste wanhoop en moedeloosheit sig te laten wegzinken en de verwoezing te kiezen boven 't leven / dan dat men sig in vertrouwen opbeure / hier toe heeft men toej eene dikmaal geoeffende wijsheit / en eene edele grootmoedighent en sterkte in den Heere van nooden : maar van zelfs kan onse lage en dooz de kreuk van 't werlt-verbondt lachhartige geest sig zeer gemakkelijkt aan de breeze en beroeringen overgeven / ja wel weigerig zijn / om geredt te worden / als Asaph Psal. 77 : 3. Nochtan& moet men in zulkte beroeringen op den Heere vertrouwen. 't Wordt hem die den Heere vreest en naar de stem zijns knechts hoort , als hy in de duysternisse wandelt , en geen licht heeft , niet alleen toegelaten / maar ook gehoden / dat hy betrouwe op den Name des Heeren , en steune op zynen Godt , Jes. 50 : 10. Daet hy 't

niet/ hy zal niet bevestigd worden, ja hij zondigt en maakt niet alleen de menschen, die hem 't vertrouwen aanraden/ maar ook God moede, Jes. 7 : 9 / 13. Nooit komt het vertrouwen meer te pas/ dan in zulke beroerende zwaarigheden / zie Jer. 12 : 5. en dat vertrouwen neemt de beroering en bzeese weg. Hoort het David zeggen / Psal. 56 : 4 / 5. Ten dage als ik zal vreezen, zal ik op u vertrouwen . . Ik vertrouwe op Godt, ik zal niet vreezen: wat zou my vleesch doen? Ja de Heere laat zijn volk wel in de grootste zwaarigheden vallen/ op dat het dan vertrouwde. Ja, zegt Paulus/ 2 Coz. 1 : 9. Wy hadden al in ons zelve 't vonnis des doods, op dat we niet op ons zelve vertrouwen zouden, maar op God die de dooden verwekt.

(2) Het vertrouwen ondersteelt ook/ dat de gedrukte Ziel eene sterke begeerte hebbe naar de verlos-

sing en redding uyt de drukkende
 zwarigheden. Want men vertrouwt
 eenig goet van den Heere te zullen
 verkrijgen / of door hem van eenig
 quaadt verlost te zullen worden /
 gelijk David / als hy vlood voor Sauls
 aangezichte in de spelonke, zende / zyt
 my genadig, o Godt, zyt my genadig:
 want myne Ziele vertrouwt op u. Psal.
 57: 1 / 2. Doch / om dat goede te
 verkrijgen kan men niet vertrou-
 wen / ten zy men daar eene uitge-
 strekte begeerte en zucht naar heb-
 be. De onverschillige Gallioos / die
 sig niets aantrekken / zijn hatelijk /
 en ze kunnen niet werkelijk of
 werkzaam vertrouwen / schoon ze
 hunne harteloosze zorgeloosheit met
 den goeden naam van een stil ver-
 trouwen vernissen. Als ook de Ziel
 sig door de zwarigheden zoo laat be-
 roeren / dat ze geheel door de moe-
 deloosheit gebangen wordt geno-
 men / hare werkzame begeerte op-

stopt/ en weigert getroost te worden/
 dan is ze ook niet wel in staat om
 het vertrouwen te oefenen: dewijl
 ze hare handen slap laat nederhan-
 gen en de wapens wegwierpt. Daar
 moet dan een rekhalzen naar 't goe-
 de zijn/ dat haar nu ontbreekt. Zie
 Psal. 42 : 2/ 3. 63 : 2.

Doch hoe noodtzakelijk en harte-
 lijk deze begeerte zij/ ze moet ech-
 ter gematigt en met verloocheu-
 inge verzelt zijn/ ten opzichte van de
 begeerde zaak en ten opzichte van
 den tijd en de wijze der verbullinge.
 Den Heere/ op wien men om eenige
 zaak vertrouwen zal/ mag men niet
 bepalen / dat hij ons juist zulk en
 op zulkien tijd en zulkie wijze geeve/
 gelijk wij 't wel souden begeeren.
 Want soo gebiedt men hem en men
 stelt hem een perk/ dat hij qualijk
 neemt en onze verwachting te leur
 stelt. Komt men in schande/ schade
 en smarte/ men mag wel begeeren/

dat hij dien doot van ons neme /
 doch 't moet altydt met die onder-
 werpinge en verloocheninge zijn van
 in zulke een lichamelijck ongehal te
 willen blijven / en dat te willen lij-
 den als 't de Opperhoerscher wil /
 ja de wil van Godt maect ons in
 zulke zwaazigheden dierbaarder zijn
 dan onse eer / ons voozdeel en ver-
 maakt. Ondertusschen moet men
 daar op gezet blijven 'en vertrou-
 wen / dat de Heere ons in alle dese
 angelegenheden ondezsteune / in hem
 doe rusten / en dat de Ziel sig in
 hem dooz zijnen toe en inbloedt ver-
 genoege en verguillike / zijnde de
 Heere God haar meet / dan al
 haar lichamelijck wel zijn. Godtz
 volck heeft oock nu geene byzonder
 beloften van dat hij het uit dit
 of dat bijzondere ongehal zal red-
 den / en daarom kan 't zulke oock
 niet vast vertrouwen. Dat Godt
 zijn Godt / dat hij goedt zij / dat hij

vele beloften in 't gemeen gedaan
 hebbe van het tegenwoordige leven/
 en dat hij het alles met Christus
 zal schenken/ kan wel de Ziel met
 eenige hoop ondersteunen en gemoe-
 digt in 't aankleevend bidden maken:
 doch 't kan de Ziel niet met zeker-
 heit doen vertrouwen/ dat zulk een
 bijzonder geval naar haren wensch
 zal uitvallen. Hoewel ik ook wel
 weet / en ik denke dat het ook an-
 deren weten bij bevindinge / dat
 samtijds de geloovigen in zware ge-
 vallen/ in welke Godts Kerk en
 zijne eer een groot belang hebben/
 wel zulk een sterk vertrouwen heb-
 ben / dat de minste kommer bij hen
 niet overblijft/ maar zij zekerlijk staat
 maken/ dat de Heere zulke zwaarig-
 heden naar hunnen wensch uit den
 weg zal ruimen. 't Is waar / ze
 hebben tot zulk een vertrouwen
 geene bijzondere beloften in 't woordt;
 nochtans houdt de Ziel het daar

voor / dat de Heere haar in zulkie
 zwaarigheden zal bijzijn en haar red-
 den. Want nu boezemt hij haar in
 de kracht van zijne goedtheit / in
 welke ze zulk een breete / lengte /
 diepte en hoogte siet / dat ze zich
 zelve en haar gebal in die verzwal-
 gen bindt / en met veele gerustheid
 wacht / dat de zwaarigheid geheel
 zal worden weg genomen / en zoo
 vertrouwt ze op Godts goedertierenheit
 met David / Psal. 13 : 6. Dan zal
 hij wederom haar eens bij zijne oude
 en dikwils bevonde hulp staande hou-
 den / en doen sien / hoe haar nu
 uyt dese dan uit geene zwaarigheid
 geredt heeft / waar door hij dan 't
 hart ondersteunt in 't vertrouwen /
 dat hij ze al wederom helpen zal /
 en niet / nu haar gebal op 't zwaar-
 ste is / haare zal laten ontkomen. De
 HEERE, zegt de Ziel met David / 1
 Sam. 17 : 37. die mij van de handt
 des Leeuws geredt heeft en uyt de handt

des Beers, die zal mij redden uit de handt van dezen Philistijn. Op eenen anderen tijdt doet hij de Ziel sterk bij hem aankleven en aanhouden om hulp in haar ongeval en dat dikwijls. Waar doo? ze somtijds heymelijkt ondersteunt wo?dt / dat hij haar aangesicht niet zal afwijzen / maar hare begeerte geven: ja somtijds spreekt hij heymelijkt tot de Ziel eens en andermaal / dat hij haar aangesicht in deze zaak heeft aangenomen; waar doo? ze dan ook staat maakt / dat ze hare liede verkrijgen zal / en ze wacht maar met uitsien op de verbulling van dat ingeluissterde wo?dt. Doch om dat de Heere altijdt en in alle gevallen zulke ondersteunende inboezemingen niet geeft / en dewijl ons geene bezondere beloften tot uitredding uit onse bijzondere zwaarigheden in 't wo?dt gedaan zijn en men nogtans in 't duistere vertrouwen moet: soo geeft men in zulke gevallen met

berzekeringe niet te vertrouwen / maa? met aanklebingen sig met alle zijne zwaarigheden op den Heere te werpen / en staat te maken dat de Heere 't wel met ons maken zal / 't zij dat hij ons naar onsen wensch uithelpe / 't zij hij de ziel met zijne genade verbulle / die ons in de swaarste ongelegenheit genoeg zijn en vergevoegen kan / 't zij dat hij de Ziel in zijn wijs en opperste bestel doe rusten / met eene heilige gelatenheit onder zijne hand. Zie dit in Paulus zware gebal / 2 Corinthj. 12 : vss. 7 / 8 / 10. Zoo wentelt men zijn' weg op den HEERE, men vertrouwt op hem, dat hij 't maken zal, en men zwijgt den Heere en verbeidt hem, Ps. 37 : 5/7.

(3) Dan ondersteit ook het vertrouwen noch een geloovig beseffen of eene klare en een levendige bevattning van de mogelijkheid der verlossinge uit zijn zwaar ongebal of van de geruststellinge in zijne zware beroepinge / doo? de werkelijke aan-

merkinge van des Heeren macht /
 goedthheit en trouwe. De Ziel zoo
 zwaar door de tegenheden gedrukt
 en veroert / dat ze onder haar ge-
 heel woꝛdt gebaangen genomen / en
 dooꝛ die overstelpt / denkt naar gee-
 ne redding of verguifking / ja 't
 schijnt haar als of 'er geene moge-
 lijkhheit daar toe ware / en ze zet sig
 tot het verdriet : of zoo ze sig niet
 geheel aan 't verdriet overgeeft /
 maar woꝛstelt / om uit d'ongevalen
 geredt te woꝛden / zal ze echter haar
 hooft niet opbeuren met op te sien
 naar Gods magt / wijsheit / oude
 goedthheit en trouwe / maar ze zoekt
 dooꝛ eige overleggingen hier of daar
 eene opening / om uit hare geban-
 genisse uit te breeken / nu zal ze 't
 dus / dan zoo besoecken : en och of 'er
 somtijds niet quade wegen wierden
 ingeslagen ! Doch ze doet als de
 vogel in het net / die / hoe meer hij
 woꝛstelt / sig selven slechts meer ver-
 wart en verstrikt. Gelukt het eens /

dat ze door hare gaauwe grepen den
 strik ontwart/ de Ziel blijft echter
 buiten hare sterkte; en heeft weini-
 ge verquifling in den Heere. 't Is
 waar / dat de Ziel/ met zwaarighe-
 den omringt/ wel niet ontkent des
 Heeren wijsheit/ magt/ goedtheit
 en trouwe / nochtans heeft ze van
 die geen geloobig beseffen / en noch
 veel minder eene klaare en lebendi-
 ge behatting/ maar alleen eene geest-
 ledige en onwerkzaame onderstelling/
 die den minsten invloedt niet geeft
 in 't gemoedt/ om er tot vertrou-
 wen mede te werken. Maar als de
 Ziel met zoo een klaare en lebendige
 behatting wordt opgeheldert en be-
 ziet / of dat ze gezet / haar alle de
 duisterheit en verwarring heen wo-
 stelende / geloost uit Godts woordt
 en oude onderbindinge/ zijne magt/
 wijsheit/ goedtheit en trouwe/ en zoo
 ook de mogelijheit van geredt te kun-
 nen worden: als de Ziel / zegge ik/ zoo
 werkt of bewerkt woordt / dan vindt

ze strakig eenen op u wegh tot een werkzaam vertrouwen. Lees eens Jer. 32. Psal. 146: 5/ 6. David zegt ook Psal. 9: 11. Die uwen naam kennen, zullen op u vertrouwen, om dat gij Heere, niet hebt verlaten de geenen die u zoeken. Dat David in zijne Klaag-Psalmen gewoonlyk sig verfloekte en berispete eer hij ze sloot / quam maar uit zijne geloofige en opgehelderde bebatinge van den Heere in zyne deugden en volmaaktheden.

Het vertrouwen nu is niet eene losse onderstelling / of eene stybe inbeelding of werkeloze hoop / dat het wel gaan zal / maar een werkzaam nederzetten / en werpen der ziele in den Heere op zijn woordt / waar door men met vrucht en met stilte des Heeren gunstige hulpe verwacht: welk vertrouwen dan met verscheide werkzaamheden geoeffent woordt / en wel

(I.) Met eene Heilige moe-tinge, waar door men sig uit zijne

beroeringen en moetbenemingen op-
 heurt en zoo gemoedigt wordt/ in den
 Heere / nu eens op des Heeren magt
 en wijsheit / Jes. 28 : 29. Van
 eens op zijne goedtheit en getrouw-
 heit/ die men zoo dikwijls onderbon-
 den heeft / Psal. 77 : 6. Soms tijds
 op zijne toefeggingen en beloften /
 Gen. 32 : 12. Psal. 119 : 41/ 42.
 Van wederom op 't recht dat men
 op den Heere als zijn deel heeft /
 Psal. 31 : 5. Dus belijft David /
 neergebukt door alle zijne zwaarig-
 heit/ zijne ziele en heurt ze op uit
 hare neerslachtigheid / als hij zegt
 Psalm 42 : 6/ 12. Wat buygt gij u
 neder ô mijne ziele, en zijt onrustig in
 mij? Hoop op Godt, want ik zal hem
 noch loven, voor de verlossingen zijns
 aangezichts. Hy is de menigvuldige ver-
 lossing myns aangezichts en mijn Godt.
 Zoo verhoelste hij sig ook / toen hy
 zeer bang was / als zijn volk verbit-
 tert sprak van hem te steenigen.
 Doch David sterkte zich in den Heere

zynen Godt staat 'er / 1 Sam. 30 : 6.

(II.) Ooft is 'er in 't vertrouwen een dadelijk en werkelijk toekeeren der Ziele tot den Heere, om van hem geholpen en verquilt / ja om in / en bij hem beveiligd te worden. Dit is niet alleen hebindelyk bij d'ernstige ziel / maar de Heere leert het ons ooft / als hy de Noden bestraffende van hun zegt / zij vertrouwen niet op den Heere: tot hunnen Godt naderen ze niet. *Sepphan. III : 2.* Tot u, Heere, heffe ik myne Ziel op: Mijn Godt, op u betrouwe ik, laat mij niet beschaamt worden, zegt *David Psal. 25 : 12.* Du ziet ze eens naar den Heere op als van verre en uit de diepte van hare elende / gelijk dienstknechten en dienstmaagden op de handen der heeren en vrouwen, tot dat hij haar genadig zij, *Psal. 123 : 1—4.* Dan verhest ze eens 't hart met gezet en sterk roepen in hare benaauwtheit tot den Heere. Van 't einde des landts roepe ik tot u als mijn harte overstelpt is :

Ley my op eenen rotssteen (die) mij te hoog zou zijn, zegt de Ziel. Psal. 61: 2/ 3. En uit de diepten roep ik tot u, ô HEERE. Somtjids weet de Ziel sig zelve met alle hare zwaarigheden op den Heere in vertrouwen / dat hy 't wel maken zal / zoo te wentelen / dat ze sig van die ontlast vindt. Psal. 37: 5. Maar op eenen anderen tijdt weet ze zoo tot en in den Heere in te dzingen/ en sig zoo in hem te verbergen/ dat ze buiten en boven 't bereikt van hare vyanden sig gestelt vindt: Ze weet te vluchten en sig in den Heere als har fortres of sterke te werpen. De naam des HEEREN is haar een sterke toren, waar heen ze loopt, en in een hoog vertrek gestelt wordt. Spreuk. 18: 10. Ze is als een Vlieken/ dat vlucht onder de vleugels van de Hinne / daar ze wel beveiligd is. Toen David vloodt voor Sauls aangezichte in de spelonke, zeide hij: Zijt mij genadig, o Godt, zijt mij genadig: want mijne Ziel vertrouwt op

u, en ik neeme mijnen toevlugt onder de schaduwe uwer vleugelen: tot dat de verdervingen zullen voorbijgegaan zijn. Psalm 57: 1/2. Dit is dat heilig en soet schuilen by den Heere. Red mij, HEERE, van mijne vijanden: bij u schuyl ik, zegt hy. Psalm 143: 9. Ja de Ziel/ zoo ingedrongen in de ingeluwanden van haren ontfermer en beschermmer / weet hem als aan 't werk te stellen en te bewegen / dat hij haar redde en hare vijanden bestrijde. Want het is als of de Heere / die lust heeft om de begeerte zijns volks te doen / sig in 't geweldt van de Ziele stelde / om vooz haar te doen al 't geen ze begeert. Zoo wekt David den Heere op / dat hij zijn twist twisten en de wapenen vooz hem opneeme. Psal. 35: 1—6. Zie hoe de Zuiddt met haar staroogen op haren Bruidgom / hem geweldt aandoe, Hoogl. 4: 9. 6: 5.

(III) Woorders is 'er in 't vertrouwen ook een Geloof met een stille hoope en verwachting, dat de Heere op

d'eene of andere wijze de Ziel helpen sal / of met haar van de dzukkende zwaarigheden te verlossen / of hy 't met haar soo sal maken / dat ze te hzeden en wel in haren schik zy. Ze maakt toch staat op zijne goedtheit / trouwe en beloften / en zoo ondersteunt ze sig in 't verdriet. Hadde ik niet geloof dat ik het goede des HEE-REN zou zien in het Land der levendigen, (ik waare vergaan) zegt de vertrouwende David / Psal. 27 : 13. Zoo verklaart ook de sterk haar vertrouwen. Mich. 7 : 8. Verblijd u niet over mij, mijne vijandin; wanneer ik gevallen ben, zal ik weder opstaan; wanneer ik in duisternisse zal gezeten zijn, zal mij de HEERE een licht zijn.

(IV.) Noeh is in 't vertrouwen eene Heylige stilte en gerustheid, maar door de Ziel sig hoedt voor eene be-roerende hzeese / die haar van hare sterkte zoude afdzjben. Want in stilheyt en in vertrouwen is de sterkte, Hes. 30 : 16. De Kerchtvaardige zal voor geen quaad geruchte vreezen : zijn

hart is vast betrouwende op den HEE-
 RE. Zijn hart wel ondersteunt zijnde ,
 zal niet vreezen , tot dat hy op zyne we-
 derpartijen zie , Psalm 112 : 7 / 8.
 Worden 'er hoore geruchten en be-
 roeringen in 't hart gewoopen door
 eenig tegenwoordig ongebal / of dat
 de Duivel den Propheet speelt / zeg-
 gende / dit of dat zal u nog overko-
 men / en wie weet wat u uit dit of dat
 ongebal noch sal overkomen. Dan /
 zegge ik / houdt de bertaouwende Ziel /
 met een oog op den Heere / sig sterk
 en onbewegelijc als een dooht strandt /
 op dat alle die aankomende geweldi-
 ge baaren op haar dooht loopen.
 Of ze verbergt sig in en achter hare
 sterkte den Heere / en laat alle slagen
 op hem affruiten / tot dat de verder-
 vingen voorby zullen gegaan zijn , Psal.
 57 : 2. Of met gemaedigtheit ziet
 ze de zwaarigheit onder 't ooge / be-
 wijl ze met haar vertrouwen in den
 Heere zoo gesterkt is / dat ze zeggen
 durft / of mij schoon een leger beleger-
 de , mijn hart zou niet vreezen ; of schoon

een oorlog tegen mij opstonde, zoo vertrouw ik hier op, zie Psal. 26 : 1 / 2 / 3. Of ze geeft alle bijanden / ongewaallen en beroeringen in des Heeren handt / en ze siet maar na / hoe hij woort haar werke : ze vreest niet, ze staat vast en ziet het heil des HEEREN dat hij aan haar doen zal: Ze weet tóch en vertrouwt / dat hij voor haar zal strijden en zij houdt zich maar stil, Exod. 14 : 13 / 14. Na ze kan dan wel in 't midden van de grootste zwaarigheden / in de schaduwe zijner vleugelen vrolijk zingen, Psal. 63 : 1. Verhaagt het den Heere niet stralig den wensch des harten te geven / ze blijft met ernst en nogtans langmoedig naar den Heere uitzien / hem en zijne gunst verwachten en verbeiden / als David Psal. 130 : 5 / 6. en anderen / Jes. 8 : 17. Mich. 7 : 7.

Zie zoo werkt de Ziel met haar vertrouwen / zelfs ook in Lichamelijke zwaarigheden. Nu is ze meer werkzaam in dese / dan wederom in

geene daad des vertrouwens. Dit zij vooz ditmaal genoeg. Ik hebbe met opzet alles getracht uit Godts Boek te bewijzen / op dat het gemeet dooz een Goddelijk gezag overreedt / en onder de verbintenisse tot den plicht stillerjes gebaerd woode. Ik wensche dat hij / die 't vertrouwen aller einden des aarde en der bezre gelegenen aan de zee is / u en alle zijne / dikwijls gekneude gunstgenooten / in het vertrouwen zoo oeffene / dat ze als helden in 't slijk des straten treden en beschamen de geene die op peezden rijden : Ik blijve na heztelijke groete aan uwen Broeder /

*UE. Dienstvaardigen Dienaar
en Broeder in onzen Heyland.*

DIRXL'ANT den
31 Jan. 1716.

J. VAN DER KEMP.

E Y N D E.

ant 2359